

Förslag

till

Lag om förvärfvande och förlust af medborgarerätt,

utarbetadt af

komiterade för Sverige, Norge och Danmark.

STOCKHOLM.
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG.
1891.

Till Konungen!

Sedan den svensk-norsk-danska komité, hvilken haft sig uppdraget att uppgöra förslag till en såvidt möjligt likartad lagstiftning för Sverige, Norge och Danmark angående förvärfvande och förlust af medborgarerrätt, vid sammanträde

i Christiania sistlidne Oktober månad afslutat sina arbeten, får jag, som på grund af Eders Kongl. Maj:ts nådiga förordnaude af den 28 Januari 1889 deltagit i komiténs förhandlingar å Sveriges vägnar, härmed i underdånighet öfverlemnna af komitén särskildt för hvart och ett af de tre länderna utarbetadt förslag till lag i ämnet, äfvensom för dessa lagförslag gemensamma motiver; och torde det tillåtas mig att beträffande komiténs sammansättning och gången af dess arbete underdånigst åberopa den redogörelse därför, som i inledningen till motiverna finnes afgifven.

Såsom lagförslagen visa, har det lyckats komiterade att uppnå öfverensstämmelse i nästan alla väsentliga punkter. Det i § 4 af norska förslaget förekommande särskilda stadgande, som ej finnes i svenska eller danska förslagen, har föranledts af vissa bestämmelser i Norges grundlag, angående hvilka det icke kunnat ifrågakomma att föreslå någon ändring; men berörda stadgande, hvilket allenast afser att för den, som har norsk infödsrätt, men förlorat sin norska medborgarerätt, under vissa omständigheter öppna lättare tillfälle att återvinna medborgarerätten än som erbjudes genom »Bevilgning», kan icke framkalla kollisionsfall och innebär ej heller någon principiel afvikelse från lagförslagen för de begge andra länderna. En annan skiljaktighet torde kräfva större uppmärksamhet. Enligt nu gällande rätt kan en utländsk man vinna naturalisation i Sverige och genom »Bevilgning» erhålla medborgarerätt i Norge efter att hafva varit bosatt i landet endast tre år, hvaremot i Danmark, der naturalisation beviljas genom af Konung och Riksdag för hvarje särskildt fall antagen lag, i allmänhet fordras, att sökanden skall hafva bott i landet femton år, hvilken tid emellertid för svenske och norske undersåtar vanligen förkortas till fem år. Från dansk sida har man icke ansett sig kunna föreslå någon ändring beträffande hittills gällande ordning eller villkor för naturalisations meddelande, och samtliga lagförslagen hafva fördenskull i berörda hänseenden allenast hänvisat till hvad derom i hvarje land för närvarande är stadgadt. Skiljaktighet kan fördenskull fortfarande såsom hittills komma att ega rum i fråga om villkoren för förvärfvande på ofvan nämnda grund af medborgarerätt i de tre länderna, men dels lærer denna skiljaktighet icke i och för sig vara af symmerlig betydelse, helst utlänningars ställning i Danmark, särskildt hvad rätten att drifva näring och att besitta fast egendom angår, är icke oväsentligt friare än åtminstone i Sverige, dels torde det vara att förvänta att, derest öfriga bestämmelser rörande förvärfvande och förlust af medborgarerätt blifva lika för de tre länderna, praxis i Danmark skall af re-

ciprocitetshänsyn småningom öfvergå till att, hvad svenskar och norrmän angår, fördra allenast tre års vistelse i landet såsom vilkor för naturalisation.

En tredje olikhet förefinnes i 7 § emellan svenska och norska förslagen å den ena sidan samt det danska å den andra; men denna olikhet, som har sin grund i de i Danmark gällande bestämmelser angående myndighetens inträdande vid 18 års ålder, torde ej kunna tillerkännas någon synnerlig vigt.

Hvad angår det svenska lagförslagets ställning till gällande svensk rätt i ämnet, läser Eders Kongl. Maj:t nådigst finna, att förslaget i hufvudsak är grundadt å samma principer, som erkännas såsom bestämmande för denna, och att detsamma till väsentlig del innehåller allenast ett uttalande såsom lag af hvad redan är antaget vara gällande rätt, fastän uttryckliga stadganden derom icke finnas meddelade. Det är egentligen endast i två hufvudpunkter förslaget innehåller nya bestämmelser. Den ena är den, som omnämnes i 2 §, deri stadgas, att en utlänning, som är född i riket och här oafbrutet haft sitt hemvist till uppnådd myndighetsålder och vidare ett år derefter, skall vid utgången af nämnda tid, eller således då han fyller 22 år, utan vidare förvärfva svensk medborgare rätt, såframt han ej under sista året i viss angifven ordning afsagt sig denna rätt. Grunderna för denna nya bestämmelse återfinnas i lagförslagets motiver, till hvilka jag i underdånighet hänvisar. Här torde emellertid, med hänsyn till bestämmelsen derom att omförmälda afsägelse skall ske genom skriftlig förklaring, afgifven hos Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, böra erinras, att nämnda bestämmelse läser nödvändigögra en administrativ föreskrift om skyldighet för bemälda myndighet att öfver inkomna förklaringar af ifrågavarande slag föra särskilda förteckningar, så inrättade, att genom dem lätteligen kan för hvarje särskildt fall konstateras, huruvida afsägelse egt rum eller icke.

Beträffande den andra af ofvan angifna punkter meddelas bestämmelser i 7 §. Dessa bestämmelser gå i hufvudsak derpå ut, att den, som i tio år oafbrutet haft sitt hemvist utom riket, skall anses hafva förlorat sin medborgare rätt, så framt han icke före nämnda tids utgång och sedermera inom hvart tionde år genom särskild förklaring förbehåller sig rättighet att fortfarande förblifva svensk medborgare, hvarjemte i 8 § stadgats, att den, som förlorat svensk medborgare rätt på grund af 7 §, återvinner densamma, då han åter tager hemvist i riket. Visserligen äro, såsom jag ofvan antydt, nämnde bestämmelser afvikande från nu gällande rätt; men den grundtanke, ur hvilken desamma framgått, är dock icke främmande för svensk rättsuppfattning. På skilda tider har nemligen af fram-

stående jurister uttalats den åsigten, att bosättning utomlands, förenad med afsigt att der förblifva, redan enligt nu gällande lag ineför förlust af medborgarerätt. För denna mening har åberopats stadgandet i 15 kap. 7 § Ärfdabalken, enligt hvilket den som öfvergifver sitt fädernesland och sätter sig alldeles neder att bygga och bo under främmande herrskap», ej njuter större rätt till arf, som sedermera här i riket faller, än »andre utländske» på samma ort, hvarjemte för samma mening hemtats ytterligare stöd af Kongl. Förbudet emot olofflige utflyttningar och resor utur riket samt hvad till förekommande deraf iakttagas bör den 27 December 1811. Särskildt har man inom administrationen gjort nämnda åsigt gällande vid förhandlingar med främmande makter om ifrågasatt skyldighet för Sverige att till försörjning emottaga infödde svenskar, hvilka, efter att hafva vistats utomlands under så lång tid, exempelvis tio år, att presumption ansetts föreligga för deras afsigt att förblifva i utlandet, der kommit i behof af fattigunderstöd; och der frågan gällt en utländsk stat, som i sin egen lag haft en motsvarande regel, lärer äfven vägran å Sveriges sida att emottaga till försörjning sådana personer som ofvan afses, blifvit af den utländska staten erkänd såsom berättigad. Emellertid torde det å andra sidan icke kunna förnekas, att de grunder, å hvilka nyssnämnda åsigt hvilat, äro tämligen vacklande. Stadgandet i 15 kapitlet 7 § Ärfdabalken har endast till syfte att bestämma om rätten till arf i visst fall, ej att afgöra frågan om medborgarerättens upphörande eller bestånd; och hvad Kongl. påbudet den 27 December 1811 angår, så torde detta, som utfärdats å administrativ väg och numera upphört att gälla, icke heller kunna tillerkännas någon afgörande betydelse för bedömande af föreliggande fråga. Hvilkendera åsigten än må vara den rätta, torde det likväl kunna anses obestriddigt, att ifrågavarande bestämmelser i förslaget stå i god öfverensstämmelse med den rättsåsigt, hvarå ofvannämnda ännu gällande stadgande i 15 kap. 7 § Ärfdabalken hvilat, och desamma torde, särskildt ur praktiska hänsyn, väl försvara sin plats i förslaget. Visserligen lärer det väl ej kunna sägas vara afgjort, att ifrågavarande bestämmelser komma att föranleda dertill, att Sverige, om fråga väckes om hemsändande från utlandet af någon, som enligt samma bestämmelser förlorat sin svenska medborgarerätt, skall kunna i hvarje fall och gent emot hvilket annat land som helst vägra att emottaga en sådan förutvarande medborgare; men stadgandet kommer likväl, på grund af den i internationella förhållanden erkända reciprocitetsgrundsatsen, att försätta Sverige i en gynsamare ställning gent emot sådana länder, hvilkas nationalitetslagar, liksom t. ex. Tysklands, innehålla be-

stämmelser af liknande art, äfvensom bereda lättare väg för ordnande af hörande frågor genom traktater. De grunder, som i öfrigt varit bestämmande för förslaget innehåll i denna del, äro anförda i de gemensamma motiverna.

De afvikelser från nu gällande rätt, förslaget i ofvan angifne delar liksom i några andra punkter af mindre betydighet innehåller, lära icke vara af beskaffenhet att nödvändiggöra ändring af något rum i nu bestående lag. Visserligen torde det kunna ifrågasättas, om, derest förslaget varder lag, stadgandena i 15 kapitlet 7 § Ärfdabalken vidare behöfva bibehållas; men då något hinder för deras bestånd samtidigt med bestämmelserna i förslaget icke lärer förefinnas, har jag icke ansett det tillkomma mig att derutinnan föreslå någon förändring.

Underdånigst
PAUL. ISBERG.

Helsingborg den 11 December 1890.

Svensk text.

Lag

om

**förfärfvande och förlust af
medborgarerätt.**

1 §.

Svensk medborgarerätt förfärfvas, på grund af födsel, af äkta barn, hvars fader har svensk medborgarerätt.

2 §.

Utländsk man eller utländsk ogift qvinna, som är född i riket och här oafbrutet haft sitt hemvist intill uppnådd ålder af tjugutvå år, blifver svensk medborgare, såframt han eller hon icke under sista året hos Konungens Befallningshafvande i länet genom derom afgifven skriftlig förklaring afsagt sig rättigheten att varda svensk medborgare och dervid tillika med behörigt bevis styrkt sig ega medborgarerätt i annat land. Rätt till afsägelse, som nu är nämnd, eger ej rum för den, som är född af utländing,

Norsk Text.

Lov

om

Erhvervelse og Tab af Statsborgerret.

§ 1.

Ifølge Fødsel erhverves norsk Statsborgerret af ægte Barn, hvis Fader har norsk Statsborgerret.

§ 2.

Udenlandsk Mand eller ugift Kvinde, som er født her i Riket, og som uafbrudt har havt sit Hjemsted her indtil sit fyldte 22de Aar, bliver norsk Statsborger, medmindre Vedkommende i Løbet af det sidste Aar for Overøvrigheden har afgivet en skriftlig Erklæring om ikke at ville blive norsk Statsborger samt derhos ved fyldestgjørende Attest godtgjort at have Statsborgerret i et andet Land. Saadan Erklæring skal dog ikke med Virkning kunne afgives af den, der er Barn af en Udlænding,

Dansk Text.

Lov

om

Erhvervelse og Tab af Statsborgerret.

§ 1.

Ifølge Fødsel erhverves dansk Statsborgerret af ægte Barn, hvis Fader har dansk Statsborgerret.

§ 2.

Udenlandsk Mand eller ugift Kvinde, som er født her i Riket, og som uafbrudt har havt sit Hjemsted her indtil sit fyldte 22de Aar, bliver dansk Statsborger, medmindre Vedkommende i Løbet af det sidste Aar for Overøvrigheden har afgivet en skriftlig Erklæring om ikke at ville blive dansk Statsborger samt derhos ved fyldestgjørende Attest godtgjort at have Statsborgerret i et andet Land. Saadan Erklæring skal dog ikke med Virkning kunne afgives af den, der er Barn af en Udlænding,

hvilken sjelf begagnat sig af sådan rätt.

Då svensk medborgarerätt på grund af denna § förvärfvas af utländsk man, tillkommer sådan rätt äfven hans hustru och äkta barn.

3 §.

Utländsk qvinna, som gifter sig med svensk medborgare, förvärfvar genom äktenskapet svensk medborgarerätt.

4 §.

Svensk medborgarerätt förvärfvas vidare genom naturalisation i den ordning och under de vilkor, som finnas bestämde genom särskild lag.

Naturalisation af utländsk man medför, om dervid ej annorlunda bestämts, svensk medborgarerätt äfven för hans hustru och omyndiga äkta barn.

som selv paa denne Maade har gjort sin fremmede Statsborgerret gjældende.

Den af en udenlandsk Mand ifølgenaerværende § erhvervede Statsborgerret tilkommer ogsaa hans Hustru og ægte Børn.

§ 3.

Den fremmede Kvinde, der gifter sig med norsk Statsborger, erhverver ved Ægteskabet norsk Statsborgerret.

§ 4.

Norsk Statsborgerret kan ogsaa erhverves ved Bevilgning overensstemmende med § 3 i Lov om norsk Statsborgerret m. m. af 21. April 1888.

Saafernt nogen, der efter Grundlovens § 92 litr. a, b eller d har norsk Infødsret, enten tager fast Bolig i Riget eller modtager Ansættelse som Embeds- eller Bestillingsmand i den norske Stats eller i Norges og Sveriges fælles offentlige Tjeneste, bliver han norsk Statsborger alene ved for Stedets Overøvrighed eller, hvis Vedkommende er bosat i Udlandet, for det norske Justitsdepartement at anmelde sit Ønske derom saunt sige sig løs fra det statsborgerlige Forhold, hvori han maatte staa

som selv paa denne Maade har gjort sin fremmede Statsborgerret gjældende.

Den af en udenlandsk Mand i Medfør af nærværende § erhvervede Statsborgerret tilkommer ogsaa hans Hustru og ægte Børn.

§ 3.

Den fremmede Kvinde, som gifter sig med en dansk Statsborger, erhverver ved Ægteskabet dansk Statsborgerret.

§ 4.

Dansk Statsborgerret kan ogsaa erhverves ved Naturalisation i Henhold til de derom gjældende Bestemmelser.

Naturalisation af en Mand omfatter hans Hustru og umyndige ægte Børn, saafremt ikke andet i det enkelte Tilfælde fastsættes.

til fremmed Stat. Dette gjælder dog ikke Kvinde, der vel har norsk Infødsret, men er gift med fremmed Stats Borger.

Den ifølge nærværende § af Manden erhvervede Statsborgerret tilkommer ogsaa hans Hustru og ufuldmyndige ægte Børn, saafremt de ikke ved Meddelelse af Statsborgerbevilgning eller ved den i anden Passus omhandlede Anmeldelse udtrykkeligen maatte være undtagne.

§ 5.

Svensk medborgarerätt förloras af den, som blifver medborgare i annat land.

Önskar någon, för vinnande af utländsk medborgarerätt, att frikallas från sina medborgerliga förpligtelser till Sverige, göra derom ansökning hos Konungen. Bifalles ansökningen, varde dervid såsom vilkor stadgadt, att sökanden inom viss utsatt tid skall hafva förvärfvat medborgarerätt i annat land.

§ 6.

Svensk qvinna, hvilken gifter sig med den, som ej är svensk medborgare, förlorar genom äktenskapet svensk medborgarerätt.

§ 5.

Norsk Statsborgerret tabes af den, som bliver Statsborger i et andet Land.

Den, som ønsker at blive fremmed Statsborger, kan af Kongen eller den, han dertil bemyndiger, løses fra sit statsborgerlige Forhold til Norge. Løsningen sker paa Betingelse af, at Ansøgeren inden en vis Frist skal være bleven Statsborger i et andet Land.

§ 6.

Norsk Statsborgerret tabes endvidere af den Kvinde, som gifter sig med en Mand, der ikke er norsk Statsborger.

§ 5.

Dansk Statsborgerret tabes af den, som bliver Statsborger i et andet Land.

Den, som ønsker at blive fremmed Statsborger, kan ved Kongelig Resolution løses fra sit statsborgerlige Forhold til Danmark. Løsningen sker paa Betingelse af, at Ansøgeren inden en vis Frist skal være bleven Statsborger i et andet Land.

§ 6.

Dansk Statsborgerret tabes endvidere af den Kvinde, som gifter sig med en Mand, der ikke er dansk Statsborger.

7 §.

Har svensk man eller svensk ogift qvinna, efter uppnådd ålder af tjuuett år, eller enka, efter äktenskapets upplösning, i tio år oafbrutet haft sitt hemvist utom riket, förloras jemväl medborgarerätten, der ej vilstand utomlands föranledts af offentligt uppdrag för de Förenade Rikena eller Sverige, eller ock förbehåll göres om medborgarerättens bibehållande genom en inom nämnda tids utgång hos svensk beskickning eller svenskt konsulat, eller, om vederbörande är bosatt i Norge, hos svenska Justitiedepartementet, i enlighet med derom särskildt meddelade bestämmelser, afgifven skriftlig förklaring. En sådan förklaring skall, för att fortfarande ega giltighet, förnyas inom hvar tionde års slut; den kan icke med laga verkan afgifvas af annan än den, som sjelf utflyttat ur riket, och hans efterkommande i första led samt enka efter sådan person, som nu är nämnd.

Förlust af medborgarerätt enligt denne § för svensk man medför förlust af sådan rätt äfven för hans hustru och omyndiga äkta barn, såvida de ej blifva i riket kvar.

§ 7.

Har norsk Mand eller ugift Kvinde efter sit fyldte 21de Aar, eller Enke efter Ægteskabets Opløsning i et uafbrudt Tidsrum af 10 Aar efter nærværende Lovs Ikrafttræden havt sit Hjemsted i Udlandet, tabes Statsborgerretten, medmindre Fraværelsen skyldes et offentligt Hverv for de forenede Riger eller for Norge, eller Statsborgerretten forbeholdes ved en inden nævnte Tidsrums Udløb for vedkommende norske Gesandtskab eller Konsul eller, forsaauidt angaar Personer, bosatte i Sverige, for det norske Justitsdepartement, overensstemmende med derom fastsatte Bestemmelser afgifven skriftlig Erklæring. Saadan Erklæring maa for vedvarende at have Gyldighed gjentages inden hvert tiende Aars Udløb, regnet fra sidste Erklærings Afgivelse.

Adgangen til at afgive den nævnte Erklæring tilkommer dog kun den, som selv er udflyttet, og hans Børn, samt Enker efter saadanne.

Tabet af norsk Statsborgerret efter denne § omfatter ogsaa vedkommende Mands Hustru og ufuldmyndige ægte Børn, forsaauidt de ikke forblive her i Riget.

§ 7.

Har en dansk Mand eller ugift Kvinde efter sit fyldte 18de Aar eller en Enke efter Ægteskabets Opløsning i et uafbrudt Tidsrum af 10 Aar havt sit Hjemsted i Udlandet, taber den Paagjældende sin Statsborgerret, medmindre Fraværelsen skyldes et offentligt Hverv for den danske Stat, eller Statsborgerretten forbeholdes ved en inden nævnte Tidsrums Udløb for vedkommende danske Gesandtskab eller Konsulat i Overensstemmelse med derom fastsatte Bestemmelser afgifven skriftlig Erklæring. Saadan Erklæring maa for vedvarende at have Gyldighed gjentages inden hvert tiende Aars Udløb, regnet fra sidste Erklærings Afgivelse.

Adgangen til at afgive den nævnte Erklæring tilkommer dog kun den, som selv er udflyttet, og hans Børn, samt Enker efter saadanne.

Tabet af dansk Statsborgerret efter denne § omfatter ogsaa vedkommende Mands Hustru og umyndige ægte Børn, forsaauidt de ikke forblive her i Riget.

Konungen eger genom öfverenskommelse med främmande stat inskränka eller upphäfvå tillämpligheten, såvidt förhållandet till sådan stat angår, af de ofvan i denne § meddelade bestämmelser.

8 §.

Den, som i följd af bestämmelserna i 7 § förlorat svensk medborgarerätt och icke blifvit medborgare i annat land, återvinner medborgarerätten, då han tager hemvist i riket, eller ock Konungen medgifver, att medborgarerätten derförutan återvinnas må.

Återvinnas på grund af föregående punkt svensk medborgarerätt af mannen, tillkommer sådan rätt också hans hustru och omyndiga äkta barn, äfven om de behålla sitt hemvist i utlandet qvar.

9 §.

Oäkta barn, hvars moder är svensk medborgare, förvärfvar genom födelsen svensk medborgarerätt. Det följer i fråga om medborgarerätten modren jemväl i öfriga fall, der enligt bestämmelserna i denna lag äkta barn följer fadren. Ändras modrens ställning i afseende å medborgarerätten ge-

De i nærværende § indeholdte Bestemmelser kunne ved Overenskomst med en fremmed Magt ophæves eller indskrænkes ligeoverfor samme.

§ 8.

Den, som ved Ophold i Udlandet har tabt norsk Statsborgerret og ikke er bleven Statsborger i et andet Land, gjenerhverver sin Statsborgerret ved at tage fast Bolig her i Riget eller selv uden dette ved særskilt Tilladelse af Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

Gjenerhverves Statsborgerretten paa denne Maade af Manden, tilkommer den ogsaa hans Hustru, og ufuldmyndige ægte Børn, selv om de beholde Hjemsted i Udlandet.

§ 9.

Uægte Barn, hvis Moder er norsk Statsborger, erhverver ved Fødselen norsk Statsborgerret.

I de Tilfælde, hvor ifølge Bestemmelserne i denne Lov ægte Barn følger Faderen, retter det uægte Barns statsborgerlige Stilling sig efter Moderens.

De i nærværende § indeholdte Bestemmelser kunne ved Overenskomst med en fremmed Magt ophæves eller indskrænkes ligeoverfor samme.

§ 8.

Den, som ifølge Bestemmelserne i § 7 har tabt dansk Statsborgerret men ikke er bleven Statsborger i et andet Land, gjenerhverver sin Statsborgerret ved at tage Hjemsted her i Riget eller selv uden dette ved særskilt Tilladelse af Kongen.

Gjenerhverves Statsborgerretten paa denne Maade af Manden, tilkommer den ogsaa hans Hustru og umyndige ægte Børn, selv om de beholde Hjemsted i Udlandet.

§ 9.

Uægte Barn, hvis Moder er dansk Statsborger, erhverver ved Fødselen dansk Statsborgerret.

I de Tilfælde, hvor ifølge Bestemmelserne i nærværende Lov ægte Barn følger Faderen, retter det uægte Barns statsborgerlige Stilling sig efter Moderens.

nom äktenskap eller såsom följd af sådant, sker derigenom ej ändring i den medborgare-rätt, som dessförinnan tillkom hennes oäkta barn.

10 §.

Barn, som anträffas här i riket, utan att kunskap om dess ställning i afseende å medborgarerrätten vinnes, anses, intill dess annat utrönes, som svensk medborgare.

Öfvergående stadgande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 18 . . ; kommande de i 2 § meddelade bestämmelser att tillämpas jemväl i fråga om utländing, som är född före nämnda tid, såvida han då ännu ej uppnått tjugueett års ålder.

Den engang erhvervede Statsborgerret beholder Bar-net, uanseet om Moderen ved eller som følge af Ægteskab forandrer sin statsborgerlige Stilling.

§ 10.

Barn, som findes her i Riget, uden at dets statsborgerlige Stilling kjendes, ansees, indtil andet oplyses, som norsk Statsborger.

Overgangsbestemmelse.

Denne Lov træder i Kraft den . . . . .

Lovens § 2 faar Anvendelse ogsaa paa Personer, som ere fødte forinden Lovens Ikrafttræden, men da endnu ikke have fyldt sit 21de Aar.

Den een Gang erhvervede Statsborgerret beholder det nægte Barn, uanset om Moderen ved eller som Følge af Ægteskab forandrer sin statsborgerlige Stilling.

§ 10.

Børn, som findes her i Riget, uden at deres statsborgerlige Stilling kjendes, anses, indtil Andet oplyses, som danske Statsborgere.

Overgangsbestemmelse.

Denne Lov træder i Kraft den . . . . .

Lovens § 2 faar Anvendelse ogsaa paa Personer, som ere fødte forinden Lovens Ikrafttræden, men da endnu ikke have fyldt det 21de Aar. De Kvinder, som ved Lovens Ikrafttræden leve i Ægteskab med danske Statsborgere, have dansk Statsborgerret.

MOTIVER.

Sedan svenska och danska regeringarne med hvarandra öfverenskommit att söka åvägabringa en, såvidt möjligt, likartad lagstiftning för Sverige och Danmark angående villkoren för förvärfvande och förlust af medborgarerätt, sammanträdde i sådant ändamål för begge länderna utsedde komiterade under hösten 1888 i Köpenhamn och utarbetade ett första utkast till lagförslag i ämnet. Berörda utkast med tillhörande motiver blef derefter genom svenska regeringen delgifvet åt norska regeringen med hemställan, huruvida Norge vore villigt att deltaga i det sålunda påbörjade samfälda lagstiftningsarbetet. Å denna hemställan lemnade norska regeringen bekräftande svar. Derefter sammanträdde i Köpenhamn under April månad 1889 behörigen utsedde komiterade för de tre länderna, nemligen för *Sverige*: dåvarande expeditionschefen i Justitiedepartementet, häradshöfdingen *P. Isberg*, hvilken, efter det justitierådet m. m. *C. G. Hammarskjöld*, som förut deltagit i komitéarbetet å Sveriges vägnar, förklarar sig till följd af embetsgöromål hindrad att fortfara med berörda uppdrag, förordnats till komitéledamot i hans ställe; för *Norge*: professoren vid Christiania universitet dr *B. H. von Munthe af Morgenstjerne* och legationsrådet *A. Huitfeldt*; samt för *Danmark*: professoren vid Köpenhamns universitet *J. H. Deuntzer* och expeditionssekreteraren i Inrikesministeriet *J. H. Ahnfeldt*. Komiténs arbeten pågingo någon tid i Köpenhamn samt fortsattes och afslutades vid sammankomst i Christiania under innevarande Oktober månad.

Såsom resultat af komiténs verksamhet få undertecknade, med tillkännagifvande, att legationsrådet Huitfeldt, såsom tillförordnad svensk-norsk minister i Madrid, varit förhindrad att deltaga i komitéarbetets slutliga behandling, framlägga här förut intagna förslag till särskilda lagar för Sverige, Norge och Danmark om förvärfvande och förlust af medborgarerätt jemte efterföljande för alla tre lagförslagen gemensamma motiver, de sistnämnda väsentligen utarbetade af professoren Deuntzer; och anse sig komiterade, med hänsyn dertill, att i motivena flerstädes anföras grunder äfven för sådana i lagförslagen förekommande bestämmelser, hvilka redan nu äro gällande lag i ett eller annat af de tre länderna och angående hvilkas rättsliga befogenhet eller praktiska tillämpning

derför kan synas hafva varit öfverflödigt att närmare orda, här böra erinra, att sådant i allmänhet föranledts deraf, att dylika bestämmelser för något af de tre länderna varit nya och sålunda, för såvidt detta land angår, tarfvat särskild motivering.

Den i äldre tid tämligen allmänt erkända grundsats, att medborgarerätt förvärfvas genom födelse på statens territorium, är nu nästan allestädes öfvergifven. Den utgick från nu längesedan uppgifna synpunkter rörande förhållandet mellan statsmakt och undersåte och har genom dessas förändring förlorat sitt berättigande; ty uppenbart är, att blotta födelsen på en stats territorium icke i och för sig innehåller någon rimlig grund till att betrakta en person såsom hörande till statssamfundet. I motsats härtill har i den moderna lagstiftningen härstammingsprincipen banat sig väg; en person förvärfvar genom födelsen — likgiltigt hvar den eger rum — samma medborgarerätt, som tillkommer hans föräldrar, och i öfverensstämmelse med allmänna familjerättsliga regler är det, hvad äkta barn angår, fadrens ställning och i fråga om oäkta barn, modrens, som här är den afgörande. Att denna härstammingsprincip står i god öfverensstämmelse med nu rådande politiska begrepp, behöfver knappast påvisas; här skall blott framhållas, att den omständighet, att en person genom det starkaste blodsband är förenad med medborgare i en stat, är den i födelsemomentet enda möjliga och i allmänhet äfven tillräckliga garanti för, att han är och skall känna sig fästad vid staten, liksom föräldrarnes rätt att såsom medborgare njuta statens skydd och lefva på dess territorium först får sitt fulla värde, då äfven deras barn erkännas såsom medborgare i samma stat. I de allra flesta kulturländer är härstammingsprincipen herskande, så i Sverige, Norge, Finland, Ryssland. Tyskland, Frankrike, Österrike, Italien m. fl. I England och Nordamerika gäller väl vid sidan af denna princip äfven grundsatsen om medborgarerättens förvärfvande genom födelse på territoriet, men denna dubbelhet, som lätt framkallar internationella förvecklingar (jfr. Cogordan *La nationalité*, 1879, s. s. 36 och 41), har rent historiska grunder. För Danmark, der härstammingsprincipen icke är antagen, skulle dess införande utgöra ett väsentligt steg mot den öfverensstämmelse med andra och i synnerhet omgifvande länders regler om medborgarerätt, hvilken utgör ett vilkor för uppnående af det stora målet: att en hvar har medborgarerätt i ett land och blott i *ett* land.

En persons *födelse af föräldrar, hvilka äro medborgare*, bör således enligt det ofvan anförda utgöra en grund till förvärfvande af medborgarerätt, men dermed är icke

sagdt, att den bör vara den enda af individens vilja oberoende förvärfsgrunnen. Häri-
genom skulle uppstå en olägenhet, som, efter hvad erfarenheten från flere länder, sär-
skildt Frankrike, visat, kan blifva mycket kännbar, den nemligen att utlänningar kunde
bosätta sig i staten, och enligt härstammingsprincipen öfverflytta sin utländska medbor-
garerätt på sina efterkommande i en obegränsad följd af generationer. Man kan undgå
denna olägenhet i länder, hvarest förhållandena äro så ordnade, att t. ex. genom gene-
rande polisföreskrifter eller sträng tillämpning af utvisningsrätten eller dylikt, starka
anledningar gifvas för der boende utlänningar att låta sig naturaliseras (jfr härom, hvad
Finland angår, förh. vid 4:de nordiska juristmötet 1881, s. 24); men en sådan ordning
finnes icke i de tre nordiska rikena, och det är näppeligen önskligt att införa den.
Om således särskilda förhållningsregler, som faktiskt tvinga de inflyttade att snarast
möjligt vinna naturalisation, icke finnas eller meddelas, kan man förutse, att desse mycket
ofta skola underlåta att söka sådan. Dels befinna sig många af de inflyttade, t. ex.
arbetare och tjänstfolk, i sådan ställning, att det är af ringa intresse för dem att
erhålla tillgång till de af medborgarerätten beroende förmåner, dels kunna inflyttades
efterkommande ofta vara i okunnighet om, att de icke ega medborgarerätt, ja kanske
äfven faktiskt vara i åtnjutande af medborgarerätten, intill dess verkliga förhållandet
upplyses, stundom vid ett synnerligen olämpligt tillfälle, t. ex. vid ett riksdagsmannaval.

Till en viss grad kan man förebygga ifrågavarande olägenhet genom bevisregler,
t. ex. genom att uppställa en presuntion för, att en person under vissa omständig-
heter har medborgarrätt, men detta blifver dock alltid en ofullständig och godtycklig
utväg. I Frankrike, der lagstiftningen upprepade gånger sysselsatt sig med förevarande
fråga, har man nu (se Code Civil, art. 8 enligt dess lydelse i Lag den 26 Juni 1889)
stadgat, att fransk medborgarerätt tillkommer hvarje i Frankrike födt barn af utländska
föräldrar, så framt äfven desse äro födde i Frankrike, eller ock barnet sjelf är domi-
cilieradt i Frankrike vid den tid, det blifver myndigt; dock kan det i sista fallet af-
säga sig den franska medborgarerätten genom att afgifva förklaring derom under loppet
af det efter uppnådd myndighet nästföljande år, hvaremot sådant icke numera, såsom
i den förut gällande lagen af den 16 Dec. 1874 var medgifvet, kan ske i det först-
nämnda fallet. Dessa regler afse icke att supplea härstammingsprincipen med den äldre
territorialprincipen, utan hvila på den säkerligen fullt riktiga åsigt, att man till de af
individens vilja oberoende omständigheter, hvilka normalt fästa honom vid staten, bör
hänföra icke blott härstamning från medborgare, utan också *ett fullständigt faktiskt
inlevande i samhället* ända från födelsen.

Förslagets 2 § är byggd på denna grundsats, men har genomfört den på ett

från den franska rätten något afvikande sätt. Det kan nemligen icke förnekas, att om än de omständigheter, på hvilka den franska rätten här lägger vigten, i allmänhet kunna tjena som indicier på nämnda faktiska inlevande i samhället, desamma likväl dels icke äro fullt säkra kännetecken derpå, enär de kunna bero på tillfälligheter, dels ej äro riktade direkte på det, som här bör vara det egentligen afgörande. Detta kan efter sakens natur icke vara att söka deri, att individen har befunnit sig på territoriet vid vissa särskilda tidpunkter, utan det afgörande är, att han ända från födelsen till mogen ålder lefvat i landet, att han alltså vuxit upp och uppfostrats der och derigenom nära fästats vid och lefvat sig in i samhället. Förslaget har därför här fordrat, att vederbörande skall vara född på territoriet, och att han der förblifvit intill uppnådd mogenhet: men då det likväl måste medgifvas, att dessa omständigheter icke utesluta möjligheten att vederbörande förblifvit främmande och äfven känner sig såsom främmande för staten, har tillfälle lemnats honom att förbehålla sig sin ställning som utländing genom afgifvande af en förklaring i sådant syfte. Denna förklaring bör afgifvas hos offentlig myndighet och inom viss tidsfrist samt vara till sin giltighet gjord beroende deraf, att vederbörande företer bevis, att han bevarat sin utländska medborgarerätt; ty man bör blott lemna rum för val emellan svensk *) och utländsk medborgarerätt men icke emellan svensk medborgarerätt och ingen medborgarerätt, hvilket också öfverensstämmer med franska lagens föreskrifter i afseende å det andra af här förut omförmälda fall. Å andra sidan bör man såvidt möjligt förhindra, att slægter genom många generationer förblifva i Sverige och faktiskt fullständigt lefva sig in i samhället, men det oaktadt ständigt afböja svensk medborgarerätt genom att i rätt tid afgifva förut omförmälda förklaring. Förslaget har därför bestämt, att den, hvars fader gjort sin utländska medborgarerätt gällande genom dylik förklaring, icke skall ega något val, utan obetingadt blifver svensk medborgare, såvida han qvarstannar i Sverige till mogen ålder. Då i dessa fall såväl personen sjelf som hans fader är icke blott född utan äfven uppfostrad här i landet, kan det icke gerna blifva tal om något berättigadt anspråk från hans sida att icke räknas såsom svensk medborgare. Fråga kunde i öfrigt vara, om man ej borde gå än längre och föreskrifva, att vederbörande under angifna omständigheter skulle betraktas såsom svensk medborgare redan vid födelsen, med det resolutiva vilkor likväl, att medborgarerätten skulle upphöra, om han före mogen ålder lemnade landet. Härför kunde visserligen anföras, att det synes väl hårdt, att en person, hvilken obe-

---

*) Här och i det följande nämnes för korthetens skull blott svensk, och icke tillika norsk eller dansk.

tingadt blifver svensk medborgare, om han stannar här, skall, intill dess han blifver vuxen, vara utesluten från medborgarerrättens fördelar, hvilka redan i en yngre ålder kunde för honom vara af intresse. Men förslaget har icke ansett sig kunna taga hänsyn härtill, då genom en sådan bestämmelse dels grundtanken i förslaget, att födelse på territoriet i och för sig är utan betydelse, skulle brytas, dels ett egendomligt mellantillstånd skapas i fråga om vederbörandes medborgarerrättsliga ställning, hvilket i flera hänseenden skulle kunna leda till besynnerliga resultat. Förslagets regel öfverensstämmer i principen med danska Infödsrätten af den 15 Jan. 1776 § 9, enligt hvilken utländings i Danmark födda barn aktas och anses fullkomligt såsom infödde, om de förblifva i landet. I motiverna till norska lagen om Statsborgerret m. m. den 21 April 1888 omtalas en liknande regel såsom naturlig och billig, liksom i några andra länders lagar förekomma bestämmelser af motsvarande natur, så t. ex. i Ryssland enligt L. den 6 Mars 1864 § 12.

Hvad angår förvärfvande af medborgarerrätt genom *individens egen handling*, har man nästan öfverallt, utom i Danmark, erkänt såsom regel, att *en utländsk qvinna vinner medborgarerrätt genom äktenskap med en medborgare*. Förslaget har upptagit denna sats, och att den i allmänhet taget öfverensstämmer med sakens natur, torde äfven vara klart. Men det kan å andra sidan icke förnekas, att stundom fall kunna förekomma, då densamma leder till stötande konsekvenser. Härvid syftas icke på det säkerligen ytterst sällsynta fall, att makarne alls icke flytta tillsammans, utan efter vigseln förblifva boende hvar i sitt land; ty här kan man freda sig med, att det stötande icke har sin grund i rättsregeln, utan i ett mot äktenskapets väsen stridande faktiskt förhållande. Men andra fall gifvas, der betänkligheterna äro större, såsom då, hvad icke sällan händer, en svensk medborgare i utlandet ingår äktenskap med en utländsk qvinna och förblifver boende i hennes hemort. Afider sedermera mannen före hustrun, och kommer hon i behof af fattigunderstöd, skall det antagligen finnas mycket stötande, att hon skall kunna hemsändas till det kanske aflägsna Sverige, hvars språk och förhållanden tilläfventyrs äro henne helt och hållet främmande. Man har dock här liksom å andra ställen i förslaget funnit det omöjligt eller olämpligt att göra undantag för dylika fall, enär symmerlig svårighet möter att gifva undantagen nödig begränsning, och desamma i allt fall lätteligen skulle göra lagtexten invecklad och derigenom äfven försvåra dess praktiska tillämpning. Sådana mindre gynsamma följder som den ofvan nämnda undvikas bäst genom öfverenskommelse mellan staterna (jfr i sådant afseende art. 6 i deklARATIONERNA mellan Sverige och Danmark den 13 och 26 Juli

1888); men för öfrigt torde erfarenheten tala för, att vederbörande offentliga auktoriteter komma att visa nödiga humanitetshänsyn.

Förslaget uttalar slutligen, att medborgarerätt förvärfvas genom *naturalisation* (för Norge: Bevilgning), och låter i afseende derå bero vid hittills gällande bestämmelser, i hvilka man icke funnit nödigt eller lämpligt att föreslå någon förändring.

Ett blott vistande eller en blott bosättning på territoriet, om dess varaktighet är än så lång, lemnar icke säkerhet för individens vilja att blifva medborgare i staten och innebär icke grund för denna att göra honom till medlem af statssamhället utan hänsyn till hans vilja. Förslaget har därför i likhet med nästan alla andra länders lagar ansett nämnda fakta icke tillfyllestgörande för grundläggande af medborgarerätt.

Med afseende å *medborgarerättens upphörande* bestämmer förslaget för det första, att den, som blifver medborgare i ett annat land, derigenom förlorar sin svenska medborgarerätt. Denna regel är icke tillämplig i fråga om förvärfvande af utländsk medborgarerätt på grund af födsel (jmf. ordet "blifver" i förslagets 5 §); ett barn, som födes af svenska föräldrar i ett annat land, enligt hvars lagar födsel på territoriet medför medborgarerätt, uteslutes således icke därför från förvärfvandet af svensk medborgarerätt enligt förslagets 1 §, och kommer följaktligen att stå i medborgarerättsligt förhållande till två stater. För öfrigt omfattar bestämmelsen hvarje förvärf af utländsk medborgarerätt, således äfven sådant, som grundar sig å äktenskap, hvilket sistnämnda dock här tillsvidare lemnas utom betraktande.

Hvad nu först angår det fall, att en svensk blifver utländsk medborgare genom *egentlig naturalisation*, så kan det väl — äfven om man bortser från olägenheterna af dubbel medborgarerätt — knappast vara tvifvel underkastadt, att ett sådant förhållande utgör giltig grund till att förklara hans svenska medborgarerätt hafva upphört. För *naturalisation* fordras tvifvelsutän allestädes såsom vilkor, att vederbörande själf begär eller gör ansökning derom samt att han under någon tid haft fast bostad i den främmande staten, och *naturalisationen* förutsätter således dels ett otvetydigt tillkännagifvande, att personen önskar att sluta sig till den främmande staten och att denna är villig att uppfaga honom, och dels att han öfvergifvit sitt förra hemland. Ofta utgör det ett vilkor för erhållande af *naturalisation* i ett främmande land, att vederbörande företer bevis, att han förut blifvit eller i och genom själfva *naturalisationen* blifver löst från sina äldre medborgarerättsliga förpligtelser, och, hvad dylika fall angår, är förslagets regel en direkt följd af utvandringsfriheten. Men äfven om vederbörande icke i och för *naturalisationen* behöfver eller ens önskar att frikallas från sitt medborgarerättsliga förhållande till Sverige, finnes likväl intet skäl att hålla medborgarerätten i gällande kraft

för den, som i följd af egen fri vilja står ett främmande statssamhälle närmast. Skulle den ursprungliga medborgarerätten fortfara, borde sådant stadgas af hänsyn till staten sjelf, för att hindra vederbörande att genom naturalisation utomlands undandraga sig sina pligter mot det allmänna, särskildt värnpligten. Men då uppfyllelse af dessa pligter icke kan framtvingas, så länge vederbörande befinner sig i utlandet, leder nämnda hänsyn i allt fall icke längre, än till att behandla honom såsom medborgare, när han vänder tillbaka till sitt ursprungliga hemland; och icke ens härtill finnes tillräcklig anledning, med mindre det vore att befara, att naturalisation i utlandet söktes allenast eller väsentligen för att eludera fäderneslandets lagar, en farhåga, som, hvad de tre nordiska rikena angår, säkerligen är ogrundad.

I jembredd med naturalisation kan i här ifrågavarande afseende ställas sådana fall, då utländsk medborgarerätt förvärfvas blott genom en under vissa omständigheter afgifven förklaring, utan något af den utländska staten för hvarje särskildt fall lemnadt samtycke (jfr t. ex. nordamerikansk rätt och den franska C. C. art. 9 i L. 1889).

I fråga om förvärfvande af utländsk medborgarerätt på *andra sätt* än förut omnämnda, synes det följa af sig sjelf, att om förvärfvandet eger rum *under alldeles samma betingelser, under hvilka svensk medborgarerätt kan förvärfvas*, den svenska medborgarerätten bör bortfalla. Om alltså en svensk förvärfvar norsk eller dansk medborgarerätt på grund af 2 § i förslaget, bör konsekvent hans förra medborgarerätt upphöra, enär regeln i 2 § hvilar på det antagande, att der angifna omständigheter innefatta bevis för att individen lefvat sig in i den stat, der han har sitt hemvist. Bortföle icke den svenska medborgarerätten i sådana fall, skulle vederbörande, oaktadt reglerna vore desamme i de tre länderna, samtidigt vara såväl svensk som norsk eller dansk medborgare.

Mera tvifvel kan råda i fråga om sådana fall, der utländsk medborgarerätt förvärfvas *under betingelser, som icke öfverensstämma med dem, under hvilka svensk medborgarerätt förvärfvas*. Då medborgarerätt vinnes på grund af anställning i embete, såsom t. ex. enligt nu gällande norska lags 2 § och tyska lagens 9 §, eller genom en blott bosättning på territoriet, hvilket sistnämnda dock numera sällan är fallet, kan det visserligen sägas, att vederbörande icke på samma sätt som vid naturalisation gifvit tillkänna en direkt på förvärfvandet af den utländska medborgarerätten rigtad vilja, och att den svenska lagstiftningen, som (enligt förslaget) icke erkänner nämnda omständigheter såsom egnade att grundlägga medborgarerätt, därför icke heller bör låta dem verka till upplösande af medborgarerätten. Häremot kan emellertid invändas, att vederbörande dock i begge fallen i förhållande till eller uti en utländsk stat företagit en frivillig

handling, om hvars rättsliga verkan — medborgarerättens förvärfvande — han har eller bör hafva vetskap, och att man icke utan synnerligen starka skäl bör lemna rum för uppkomsten af dubbel medborgarerätt. Hvad särskildt angår förvärfvandet af utländsk medborgarerätt på grund af embetsanställning, synes det ej vara skäl att försätta den person i en bättre ställning i fråga om bevarande af svensk medborgarerätt, som med vetskap om hvad deraf vill följa, låter anställa sig i en utländsk stats tjänst, än den, som låter naturalisera sig i en sådan stat allenast för att der erhålla embete, och detta så mycket mindre, som vederbörande i allmänhet kan erhålla frikallelse från den med embetsanställningen förbundna medborgarerätt, hvilket t. ex. kan ske i Tyskland, fastän 1870 års lag icke innehåller något derom. Från flere stater kunna exempel hemtas på andra lithörande fall af förvärf utaf ny medborgarerätt. Ett och annat af dessa fall taga sig för den moderna uppfattningen ut såsom helt abnormalt, t. ex. då en man förvärfvar medborgarerätt genom äktenskap med en infödd qvinna, men dylika regler finnas blott i ett eller annat aflägsset och mindre utveckladt land och torde kunna helt och hållet lemnas utom betraktande, så mycket mera som dylika bestämmelser till följd af den rigtning, hvori vår tids lagstiftning på detta område går, städse blifva allt sällsyntare. Deremot förtjenar att nämnas exempelvis bestämmelsen i den franska C. C. art. 8 (L. 1889), enligt hvilken den, som är född i Frankrike och der domicilierad vid 21 års ålder, blir fransman, såvida han icke inom ett år genom förklaring afsäger sig medborgarerätten. Den, som är född af svenske föräldrar i Frankrike under föräldrarnes tillfälliga vistande derstädes och, efter att hafva framlefvat sin barndom i Sverige, vid 21 års ålder bosätter sig i förstnämnda land, kommer alltså, derest han underlåter att afgifva ofvan omförmälda förklaring, att enligt förslaget förlora sin svenska medborgarerätt; men härvid kan anmärkas, att vederbörande, då han tager domicil i ett främmande land, bör förvissa sig om, hvilka rättsliga följder detta medför. Skulle äfven i ett eller annat sällsynt fall stötande resultat uppkomma, kan likväl knappast tilläggas dessa så stor praktisk betydelse, att man bör af hänsyn till dem afvika från den i principen utan tvifvel rigtiga sats, att förvärfvande af en ny medborgarerätt upphäfver den äldre. Detta öfverensstämmer med nu gällande norsk rätt liksom med italiensk rätt, och den danska lagen om tillägg till infödsrätten den 25 Mars 1871 hvilat på en liknande grund. Emellertid finnas åtskilliga länder t. ex. Frankrike, England och Holland, der endast egentlig naturalisation (och hvad dermed kan ställas i jembredd) medför förlust af äldre medborgarerätt, och en och annan stat finnes äfven, som icke en gång tillägger naturalisation en sådan verkan. Det sista är fallet med Tyskland, der förhållandet likväl har sin särskilda historiska grund i den före 1870 för nordtyska förbundets stater gällande

rätt, och tyska lagen af den 1 Juni 1870 § 21 tillägger för öfrigt den omständighet, att någon förvärfvat utländsk medborgarerätt, ett icke oväsentligt inflytande på frågan om bevarande eller återvinnande af tysk medborgarerätt; dessutom är särskildt att märka det bemyndigande till traktatmessiga öfverenskommelser i detta afseende, som nämnda § innehåller. Nordamerikas förenade stater, enligt hvilkas lagar medborgarerätten icke förloras vid naturalisation annorstädes, hafva likväl praktiskt infört eu sådan ordning genom eu mängd traktater med andra länder, deribland Sverige och Norge (d. 26 Maj 1869) och Danmark (d. 20 Juli 1872).

Man har påstått, att, om en förutvarande medborgare åter tager fast bostad i sitt ursprungliga hemland, han då, oafsedt om han önskar det eller ej, bör återvinna sin äldre medborgarerätt (se Holtzendorff Handb. d. Völkerrecht II s. 601—2); men för denna åsigt lära väl ej kunna anföras tillräckliga skäl, åtminstone icke der fallet är sådant, att vederbörande bevarat sin medborgarerätt i det främmande landet, och densamma skulle icke heller stå i öfverensstämmelse med förslagets hela grunduppfattning. Önskar en sådan person åter blifva svensk medborgare, är han hänvisad till att söka naturalisation, som under här förutsatta omständigheter säkerligen ej blifver svår att vinna.

Förslaget har vidare i 6 § intagit den bestämmelse, att *svensk kvinna, som gifter sig med utlänning*, derigenom förlorar sin svenska medborgarerätt. Detta är i konsekvens med regeln i förslagets 3 § om förvärfvande af svensk medborgarerätt genom äktenskap och öfverensstämmelse med nästan alla främmande länders rätt (se härom vidare längre fram anm. vid förslagets särskilda §§).

Om man, såsom förslaget gjort, fasthåller, att medborgarerätt icke kan förvärfvas allena genom invandring eller fast bosättning på statens territorium, synes det följdriktigt, att, omvänt, den en gång förvärfvade medborgarerätten — och särskildt den, som grundar sig på födsel — icke skall kunna förloras genom utvandring eller fast bosättning i utlandet, förutsatt nemligen att vederbörande icke förvärfvar utländsk medborgarerätt (jfr Holtzendorff anf. st. s. 600 o. ff.). Man kan icke påstå, att vistelse på territoriet är ett nödvändigt vilkor för tillgodonjutande af medborgarerättens förmåner, ty ett sådant tillgodonjutande kan visa sig i rätt för i utlandet bosatta medborgare till diplomatiskt skydd, fattigunderstöd m. m. dylikt. Icke heller kan man säga, att expatriation eller långvarig bosättning i utlandet tillkännagifver vederbörandes vilja att bryta förbindelsen med sitt hemland. Erfarenheten visar, att mången utvandrad fortfarande känner sig starkt fästad vid sitt fädernesland och ådagalägger ett verksamt intresse för detsamma, och äfven der detta icke är händelsen, är det som oftast ovisst,

om viljan att bryta förhållandet är fast och slutlig. Dessutom uppstår, bortsett från nämnda omständigheter, den betänkligheten, att, om man beröfvar den utvandrande medborgarerätt i hans fädernesland, han icke är medborgare någonstades. Å andra sidan måste det erkännas vara högst olämpligt för staten, att den utvandrade, om han icke förvärfvar utländsk medborgarerätt, fortfar för beständigt att vara svensk medborgare och öfverflyttar denna egenskap på sina efterkommande. Man skapar derigenom en stor klass personer, mot hvilka det i allmänhet blir faktiskt omöjligt att göra medborgarerättsliga pligter gällande, under det de efter behag kunna utkräfvä medborgarerättens förmåner. Detta gör en särskild regel nödvändig; men då densamma icke bör gå längre än dess grund föranleder, bör dess hufvudinhåll vara, att medborgarerätten väl kan bortfalla genom utflyttning från fäderneslandet, men åter väckes till lif, om den utvandrade vänder dit tillbaka — ett förhållande, som äfven kan uppfattas på det sätt, att den utvandrades medborgarerätt allenast betraktas såsom suspenderad (jfr Holtzendorff anf. st., der det framhålles, att sådan äfven är grundtanken i tyska lagens 21 §). Den suspenderade rätten medför väl inga rättsliga verkningar å förhållandet mellan staten och individen, men den har dock så mycken lifskraft, att den kan frambringa en fullt verksam svensk medborgarerätt genom inträdandet af ett faktum (inflyttningen), som eljest icke dertill varit tillräckligt (jfr ett liknande förhållande enligt ofvan anförda danska lag af d. 25 Mars 1871).

Förslagets 7 § stadgar, att *förlust af medborgarerätten* på nyss nämnda grund skall inträda, då någon i tio år oafbrutet haft sitt hemvist i utlandet, hvaremot man icke ansett lämpligt att låta förlusten bero på blott utvandring eller fast bosättning utomlands. Genom att välja en bestämd och ej allt för kort tidrymd undviker man obilligheten att låta den utflyttade förlora medborgarerätten, innan han haft möjlighet att förskaffa sig en ny, och kommer dessutom bort från de svårigheter i fråga om bevisningen, som uppstå, om expatriation eller bosättning i ett annat land antages såsom det afgörande momentet. Nämnda begrepp bero nemligen väsentligen af frågan, huruvida vederbörande har afsigt att vända tillbaka till staten eller ej, och bedömandet häraf är ofta mycket svårt, särskildt i sådana fall, der emot fakta, som synas tala för afgörande i en rigtning, står ett påstående i motsatt rigtning från individen sjelf, och sådant resultat kan lätteligen uppkomma, att det blifver omöjligt att göra de medborgarerättsliga pligterna gällande mot vederbörande, om han förnekar sig hysa omförmälda afsigt, men deremot nödvändigt att låta honom komma i åtnjutande af medborgarerättens förmåner, om han påstår sin afsigt vara att vända tillbaka. I Frankrike har man just af dessa skäl genom 1889 års lag afskaffat bestämmelsen, att fransk medborgarerätt

förlorades genom expatriation, och vid affattningen af tyska lagens 21 § ansåg man utsättandet af en viss tidsfrist lämpligast, bland annat därför, att medborgarerättens existens derigenom endast gjordes beroende af yttre, lätt bevisliga omständigheter. Förslaget har valt tio-årsfristen efter den tyska lagens förebild och med hänsyn till den svenska administrationens nuvarande praxis, enligt hvilken nämnda tidsfrist anses innebära presumtion för expatriation, samt norska lagens 6 § b., hvarest samma tidrymd spelar en något beslägtad roll. Man har haft under öfvervägande, huruvida icke, då fristen är satt så rymlig som till tio år, det vore riktigast att låta hvarje frånvaro från fäderneslandet af sådan utsträckning föranleda upphörande af medborgarerätten, oafsedt om med frånvaron vore förenad verklig bosättning i utlandet eller ej. Då bortresan från hemlandet är ett faktum, hvilket i regeln låter sig lättare konstatera än bosättning på främmande plats, skulle svårigheter i afseende å bevisningen härigenom i ett eller annat fall kunna undvikas. Den antydda regeln komme emellertid också att medföra vissa olägenheter. Den, som i tio år varit borta från sitt fädernesland utan att taga något steg för bevarande af sin medborgarerätt, kan väl i allmänhet antagas betrakta de band, som fästa honom vid fäderneslandet, såsom upplösta: men detta gäller dock icke utan undantag, särskildt i regeln icke om sjömän, som under sådan tid farit med främmande fartyg, och man borde säkerligen, om ofvan antydda bestämmelse upptoges, göra undantag för såvidt dem anginge. Men härtill komme, att en regel, som gjorde upphörande af medborgarerätten beroende af ett oafbrutet faktiskt vistande i utlandet, skulle leda dertill, att fristens förlopp afbrötes af ett än så kortvarigt och tillfälligt besök i hemlandet, ett resultat, som både i realiteten vore olämpligt och som dessutom kunde leda till svårigheter i fråga om bevisningen. Då man i förslaget stannat vid att uppställa bosättning i utlandet såsom begynnelsestermin, har man för öfrigt gått ut från, att regeln i praxis kommer att tillämpas så, att enhvar, som efter tio års bortovaro från hemlandet befinnes hafva sitt hemvist å utländsk plats, kommer att falla in under bestämmelsen, så framt det icke kan visas, att han under någon del af nämnda tidrymd farit omkring från en plats till annan utan att hafva hemvist någonstädes.

Bosättning i utlandet i följd af offentligt uppdrag, således i ändamål att verka för Sveriges intressen, skall naturligtvis icke medföra förlust af medborgarerätten. Men äfven i andra fall kan det, såsom förut är antydt, vara gifvet, att ett långt vistande i utlandet icke gjort vederbörande främmande för Sverige och att därför icke heller hans medborgarerätt bör på sådan grund beröfvas honom. Om man emellertid vill undgå att råka in i den största faktiska osäkerhet i fråga om medborgarerättens existens, bör bevarandet, trots långvarig bortovaro, af denna rätt fästas vid ett bestämdt tillkännä-

gifvande inför offentlig myndighet derom, att vederbörande fortfarande vill vara svensk medborgare (jfr en liknande regel i norska lagens 6 § och tyska lagens 21 §). Härigenom vinnes en i allmänhet tillräcklig garanti för, att han städse skall känna sig fästad vid sitt hemland, och tillika den fördelen, att fortvaron af medborgarerätten är gjord beroende endast af en yttre, lätt bevislig omständighet. Vidare har förslaget med hänsyn till särskilda fall ansett nödigt, att regeringen tillerkännes befogenhet att restituera medborgarerätten för den, som försummat att i rätt tid göra förut nämnda tillkännagifvande (jfr härmed 21 § i tyska lagen). Slutligen har man ansett, att det under vissa omständigheter kunde ställa sig temligen onaturligt att låta bosättning i ett annat land medföra förlust af svensk medborgarerätt, i synnerhet om detta land vore närbeläget och stode i liflig och fortvarande förbindelse med Sverige; men då fasta allmängiltiga regler härom svårligen kunna meddelas, har förslaget inskränkt sig till den bestämmelse, att tillämpligheten af 7 §, såvidt förhållandet till särskilda främmande stater angår, kan inskränkas eller upphävas genom traktater. För öfrigt kunde äfven uppkastas den fråga, huruvida ej bosättning i ociviliserade eller halfeiviliserade stater borde fränkännas verkan enligt 7 §; och för sådana fall vore traktatmessiga utvägar ej att anlita; men regeringens befogenhet att i särskild ordning restituera medborgarerätten skall antagligen här befinnas tillräcklig. Å andra sidan är det klart, att man delvis utsätter sig för att råka tillbaka i den ogynsamma ställning, som 7 § just är afsedd att förebygga, om man öppnar alldeles obegränsad utväg till afgifvande af förklaring om medborgarerättens bibehållande; ty denna skulle då kunna bevaras i oändliga led genom upprepade, i rätt tid afgifna förklaringar af släkter, som alltjemt förblefve i utlandet, och förslaget har därför äfven begränsat denna utväg så, att densamma endast kan begagnas af vissa släktled (se närmare härom nedanför).

Enligt förslaget beror den medborgarerätt ett barn förvärfvat genom födelsen på dess föräldrars, och en kvinnas medborgarerättsliga ställning beror, då hon gifter sig, af hennes mans; men härmed är icke afgjort, att barnen och hustrun äfven följa senare förändringar i respective föräldrarnes eller mannens ställning i medborgarerättsligt hänseende.

Hvad *hustrun* angår, är det i de till antalet vida öfvervägande fall, då makarne hafva gemensam bostad och gemensamma intressen, det naturliga, att hon tager del i

mannens förvärfvande af ny medborgarerätt eller förlust af en äldre; men att göra detta till en ovillkorlig regel har dock större betänkligheter med sig, än uppställandet af regeln, att qvinnan genom äktenskapets ingående förvärfvar mannens medborgarerätt; ty i sistnämnda fall kan hon på förhand veta, hvilken hennes ställning blifver i medborgarerättsligt afseende, hvaremot det icke kan beräknas, huru förhållandet blifver efter äktenskapet. I och för sig vore det kanske den med sakens natur bäst öfverensstämmande regel, att senare förändringar i mannens medborgarerättsliga ställning endast hade verkan för hustrun, i fall hon dertill lemnat sitt samtycke, uttryckligen eller stillatigande, i hvilket sistnämnda afseende det borde anses tillfyllest, att hon delade hem med mannen. Men en sådan regel blifver svår att formulera och svår att använda, särskildt till följd deraf, att beviset om de faktiska omständigheterna under tidens lopp kan blifva osäkert, och man har därför i förslaget föredragit att förblifva vid den i de flesta stater gällande regel, att hustruns medborgarerättsliga ställning i hufvudsak rättar sig efter mannens, likväl med iakttagande af vissa modifikationer, hvarigenom hennes ställning i några fall blifver friare.

Om en qvinna ingått äktenskap med en man, som enligt 2 § har valet mellan att behålla sin utländska medborgarerätt eller blifva svensk medborgare, är mannens medborgarerättsliga ställning i verkligheten icke slutligen afgjord vid den tid, då äktenskapet ingås, och i detta fall finnes knappast grund till att bryta den allmänna regeln.

Om åter mannen förvärfvar svensk medborgarerätt genom naturalisation, inträffa stundom fall, t. ex. när hustrun vägrat att följa mannen in i riket, der tillräcklig grund saknas att låta naturalisationen få inflytande på hennes ställning. Man kan taga nödiga hänsyn till dylika fall genom att bestämma, antingen att naturalisation af mannen ej omfattar hustrun, med mindre sådant uttryckligen uttalas (jfr härom fransk rätt; C. C. art. 12 i L. 1889), eller, omvänt, att naturalisationen omfattar äfven hustrun, såvida hon icke dervid uttryckligen undantages. Genom begge dessa förfaringssätt gör man det nödvändigt för naturalisationsmyndigheten att särskildt taga i öfvervägande och meddela bestämmelse om hustruns ställning. Förslaget har i 4 § — i likhet med 11 § i tyska lagen — valt att låta naturalisationen omfatta hustrun, derest annat ej är uttaladt. Detta är äfven det naturliga, om man antager såsom allmän regel, att hustrun följer mannens ställning. Visserligen medför den utväg, förslaget valt, möjligheten att en hustru kan blifva naturaliserad utan naturalisationsmyndighetens vetskap, om det nemligen lyckas mannen att dölja, att han är gift, men ett dylikt fall lär säkerligen så sällan förekomma, att det kan lemnas utom betraktande.

Förlorar mannen svensk medborgarerätt på den grund, att han blifvit medborgare

i ett annat land, kommer det enligt 5 § i förslaget an på, om äfven hustrun derigenom förvärfvat utländsk medborgarerätt eller ej: i förra fallet förlorar hon sin svenska medborgarerätt, men i det senare icke. Detta är en konsekvens af nyss omnämnda regel i förslagets 4 § och måste så mycket mera fasthållas, som en afvikelse derifrån skulle kunna leda till det resultat i förhållandet mellan de nordiska rikena, att en hustru kunde hafva medborgarerätt i två af dem eller icke någon medborgarerätt alls. Väl kan man häremot invända, att det lätt kan inträffa, att den utländska statens lagar låta mannens naturalisation obetingadt få betydelse för hustrun (jfr t. ex. norska lagen 4 §, ryska lagen 7 §), och att detta kan föranleda, att hon förlorar svensk medborgarerätt i fall, der hon, om förhållandet bedömdes från förslagets ståndpunkt, icke borde förlora densamma, liksom att å andra sidan land finnas, der naturalisation af mannen ej omfattar hustrun (så fransk rätt C. C. art. 12 L. 1889), hvadan i dylika fall hustrun enligt förslaget kommer att behålla sin svenska medborgarerätt, äfven om det från den svenska rättens synpunkt vore naturligt, att hon blefve utländsk och upphörde att vara svensk medborgare. Men detta är blott att hänföra till de många mindre gynnsamma följder, som härflyta af olikheten mellan de särskilda staternas rättsregler å ifrågavarande område.

Hvad angår förlust af svensk medborgarerätt på den grund, att någon tio år haft sitt hemvist i utlandet, är meningen i förslagets 7 §, att förlust af medborgarerätt för mannen icke drabbar hustrun, så länge hon blifver kvar i riket, hvaremot hon följer mannens ställning, om hon lemnar landet, vare sig för att vistas hos honom eller ej (se tyska lagen 21 §, enligt hvilken likväl hustrun och barnen förlora medborgarerätten endast, i fall de befinna sig hos mannen): Återvinnas medborgarerätten af mannen derigenom, att han vänder tillbaka till riket, återvinnas den jemväl af hustrun, äfven om hon förblifver i utlandet. Förslaget ställer således med vissa modifikationer hustrun såsom biperson i förhållande till mannen i den mening, att hennes förvärfvande och förlust af medborgarerätt i allmänhet beror på mannens och icke på hennes egen ställning eller förhållande. Derfor äro äfven uttrycken i förslagets 2 § valda så, att de icke omfatta gift qvinna. Likaledes följer af ordalagen i 7 §, första stycket, att hustrun icke förlorar sin svenska medborgarerätt genom att i tio år hafva hemvist i utlandet, såframt mannen blifver här i riket. Emellertid äro dock bestämmelserna i 4 §, första stycket, 5 § och 8 §, första stycket, tillämpliga på enhvar, således äfven på hustrur. Men hvad angår 4 och 5 §§, är det att märka, att upptagande till medborgare, särskildt genom naturalisation, af hustrun allena, utan att mannen samtidigt blifver eller allaredan är medborgare i den naturaliserande staten, i några länder är rättsligt omöj-

ligt (se norska lagen 3 § i slutet och ryska lagen 6 §), och i andra länder, deribland Danmark, väl vore tänkbart men dock något så abnormt, att det säkerligen kan lemnas utan betraktande. Att hustrun enligt 8 §, första stycket, kan återvinna svensk medborgarerätt genom att taga hemvist här i riket, äfven om mannen förblifver i utlandet, står i konsekvens med bestämmelsen i 7 §. att mannens förhållande icke berör henne, så länge hon blifver i riket.

Med afseende å *omyndiga barn* gifves det liksom med afseende å hustrur två olika betraktelsesätt. Det ena går ut på, att den barnen på grund af födsel tillkommande medborgarerätt fortvarar, så att de förändringar, som deras föräldrars medborgarerättsliga ställning undergår, icke har inflytande på barnens. Detta system, som antagligen framgått hufvudsakligen ur känslan af det hårda deri, att barnen godtyckligt ryckas ut ur en stat, hvori de redan lefvat sig in, har förut väsentligen varit tillämpadt i fransk rätt, men bör näppeligen genomföras utan åtskilliga modifikationer, så att t. ex. rättighet medgifves barnen att, sedan de blifvit myndiga, optera föräldrarnes medborgarerätt, på sätt äfven franska lagen stadgade. Det andra betraktelsesättet låter förändringar i föräldrarnes medborgarerättsliga ställning omfatta deras omyndiga barn, och förslaget har slutit sig härtill, enär denna regel både är den vanliga (nu äfven antagen i den franska lagen af 1889, om än med vissa modifikationer) och i allmänhet öfverensstämmer med familjens behof, särskildt i det vanligast förekommande fallet, att barnen äro hemma hos föräldrarne och njuta sin uppfostran hos dem. Af liknande grunder som de här förut med hänsyn till hustrur anförda har förslaget upptagit motsvarande jemkningar i hufvudregeln, så vidt angår verkan af föräldrarnes efterföljande förvärfvande eller förlust af medborgarerätt å barnens ställning. Att en naturalisation gör äfven den naturaliserades barn till svenske medborgare har för resten större betänklighet med sig än motsvarande regel i fråga om hustrun, enär det lättare kan inträffa, att före naturalisationen icke erhålles kunskap om barnens existens, isynnerhet om det gäller en qvinnas oäkta barn, och det kunde derföre sättas i fråga att göra naturalisationens utsträckande, åtminstone till oäkta barn, beroende deraf, att desamma blifvit uppgifna i naturalisationsansökningen. Den antydda faran är dock i verkligheten ej stor, och den tyska lagen tager ej heller hänsyn till densamma.

Der barnens medborgarerättsliga ställning bestämmes af föräldrarnes, är det en öfverallt erkänd regel, att äkta barn i sådant hänseende följa fadren. För såvidt man grundar detta på, att det är fadren, som är innehafvare af föräldramagten, synes det vara en gifven konsekvens, att modrens ställning blifver den afgörande, då efter fadrens död föräldramagten öfvergår till henne, eller hon vid skilsmessa får densamma tillerkänd

sig ensam. I nu gällande norska lag är denna åsigt i sin helhet genomförd till och med så långt, att, om en enka på grund af nytt giftermål förändrar sin medborgare-rätt, hennes barn följa henne i sådant afseende, såvida de äro hemma hos henne, eller hon drager försorg om deras uppfostran. En dylik anordning, som delvis förekommer äfven i franska lagen af 1889, torde emellertid vara temligen ovanlig. Förslaget har följt den mera allmänna uppfattningen, enligt hvilken ett äkta barns ställning beror af fadrens medborgarerätt men aldrig af modrens. Det är nemligen företrädesvis blodsbandet mellan barnet och fadren, som förenar detsamma med dennes stat, i det barnet bär fadrens familjenamn och familjerättsligt tillhör hans släkt, vid hvilka begrepp äfven adliga, ekonomiska eller andra företrädesrättigheter möjligen kunna vara fästade. I synnerhet förefaller det betänkligt att låta enkans genom giftermål förändrade medborgare-rättsliga ställning medföra verkan för hennes barn af första äktenskapet, då det nya familjeförhållande — förhållandet mellan stjuvfader och stjufbarn — som härigenom uppkommer för barnen, ju i allmänhet icke kan betraktas såsom synnerligen starkt, och dessutom den för enkan af sådan anledning inträdda förändring i hennes medborgare-rättsliga ställning icke — såsom förhållandet är med fadren, då han förändrar sin medborgarerätt — utgör det medvetna föremålet för hennes handlingssätt, utan allenast är en i regeln icke särskildt åsyftad sidoverkan af detsamma. Derföre har förslaget icke heller låtit den af en qvinna genom giftermål förvärfvade medborgarerätt öfverföras på hennes förut födda oäkta barn, fastän oäkta barn för öfrigt följa modren i medborgare-rättsligt hänseende, och särskildt hennes under äktenskapet födda oäkta barn erhålla den af henne genom giftermålet förvärfvade medborgarerätt. Enahanda bestämmelse, som förslaget innehåller, finnes exempelvis i tyska lagen.

Så länge fadren lefver, följa alltså de äkta barnen hans medborgarerättsliga ställning, äfven om han lefver skild från modren och hon behållit barnen hos sig. Är fadren död, påverkas icke barnens ställning i afseende å medborgarerätten deraf, att modren förvärfvar ny medborgarerätt genom giftermål eller naturalisation. Sätter enkan sig ned i utlandet tillika med barnen, upphör hennes medborgarerätt efter tio års förlopp, under det fristen, hvad barnen angår, börjar att löpa först från deras myndighet. Härvid må dock erinras, att 5 § också omfattar omyndiga barn, och dessa förlora alltså svensk medborgarerätt, om de enligt ett främmande lands lagar genom modren förvärfva utländsk medborgarerätt.

Det kan i öfrigt inträffa, att omyndiga barn sjelfva hafva barn, särskildt att en ogift omyndig qvinna har oäkta barn, men i så fall böra dessa följa modren, om hennes

medborgarerätt förändras till följd af ändring i hennes föräldrars. Angående de frågor, som kunna uppstå i anledning deraf, att en qvinna, som har oäkta barn, gifter sig med barnens fader, sedan dessa blifvit myndiga, kommer att talas här nedanför.

Anmärkingar angående förslagets särskilda §§.

1 §.

Svensk medborgarerätt förvärfvas, på grund af födsel, af äkta barn, hvars fader har svensk medborgarerätt.	Ifølge Fødsel erhverves norsk Statsborgerret af ægte Barn, hvis Fader har norsk Statsborgerret.	Ifølge Fødsel erhverves dansk Statsborgerret af ægte Barn, hvis Fader har dansk Statsborgerret.
--	---	---

Att stället, der födelsen eger rum, är alldeles likgiltigt, framgår deraf, att lagtexten ej nämner något derom. Såsom ordalagen visa, kommer det uteslutande an på tiden för sjelfva födelsen, hvaremot det är utan betydelse, om fadren vid tiden för barnets aflande var svensk medborgare eller ej. Man har icke ansett nödigt att särskildt omnämna det ej vanliga fall, att barnet födes efter fadrens död, då i allt fall tvifvel icke kan råda derom, att barnet enligt förslagets grunder förvärfvar svensk medborgarerätt, om fadren vid sin död var svensk medborgare. Detta blir förhållandet, äfven om modren (enkan) under tiden mellan fadrens död och barnets födelse förändrat medborgarerätt, och äfven i händelse hennes nya medborgarerätt efter vederbörande utländska lagstiftning också omfattar barnet.

2 §.

Utländsk man eller utländsk ogift qvinna, som är född i riket och här oafbrutet haft sitt hemvist intill uppnådd ålder af tjugutvå år, blifver svensk medborgare, såframt han eller hon icke under sista året hos Konungens Befall-	Udenlandsk Mand eller ugift Kvinde, som er født her i Riket og som uafbrudt har haft sit Hjemsted her indtil sit fyldte 22de Aar, bliver norsk Statsborger, medmindre Vedkommende i Løbet af det sidste Aar for Overøvrigheden	Udenlandsk Mand eller ugift Kvinde, som er født her i Riket og som uafbrudt har haft sit Hjemsted her indtil sit fyldte 22de Aar, bliver dansk Statsborger, medmindre Vedkommende i Løbet af det sidste Aar for Overøvrigheden
---	--	--

ningshafvande i länet genom derom afgifven skriftlig förklaring afsagt sig rättigheten att vara svensk medborgare och dervid tillika med behörigt bevis styrkt sig ega medborgarerätt i annat land. Rätt till afsägelse, som nu är nämnd, eger ej rum för den, som är född af utlänning, hvilken sjelf begagnat sig af sådan rätt.	har afgivet en skriftlig Erklæring om ikke at ville blive norsk Statsborger samt derhos ved fyldestgjørende Attest godtgjort at have Statsborgerret i et andet Land. Saadan Erklæring skal dog ikke med Virkning kunne afgives af den, der er Barn af en Udlænding, som selv paa denne Maade har gjort sin fremmede	Er-har afgivet en skriftlig Erklæring om ikke at ville blive dansk Statsborger samt derhos ved fyldestgjørende Attest godtgjort at have Statsborgerret i et andet Land. Saadan Erklæring skal dog ikke med Virkning kunne afgives af den, der er Barn af en Udlænding, som selv paa denne Maade har gjort sin fremmede
--	---	--

Då svensk medborgarerätt på grund af denna § förvärfvas af utländsk man, tillkommer sådan rätt äfven hans hustru och äkta barn.	Statsborgerret gjældende. Den af en udenlandsk Mand ifølge nærværende § erhvervede Statsborgerret tilkommer ogsaa hans Hustru og ægte Børn.	Statsborgerret gjældende. Den af en udenlandsk Mand i Medfør af nærværende § erhvervede Statsborgerret tilkommer ogsaa hans Hustru og ægte Børn.
---	---	--

Här fordras, att vederbörande är född i riket och ända från födelsen oafbrutet haft sitt hemvist der. Bestämmelsen innehåller icke, att föräldrarne skola vara eller hafva varit bosatta i riket, men detta måste i de flesta fall vara förhållandet, då ett barns hemvist i regeln får antagas vara, der föräldrarnes hemvist är.

Den tidpunkt, vid hvilken en utlänning enligt förevarande § blifver svensk medborgare, för såvidt han icke dessförinnan afgifvit förklaring i syfte att bevara sin utländska medborgarerätt, är bestämd till utgången af hans tjuguantra lefnadsår, hvarjemte stadgats, att förutnämnda förklaring skall för att ega giltighet vara afgifven under loppet af sista året, således efter det vederbörande fyllt 21 år. Denna termin är, för Sveriges och Norges del, vald med hänsyn dertill, att 21 år der är den gällande allmänna myndighetsåldern. Man har nemligen ansett att för behörigheten att fatta bestämmelse i en för vederbörande så betydelsefull fråga bör fordras, att han uppnått den ålder, vid hvilken han i lifvets öfriga förhållanden först betraktas såsom en mogen och fullt sjelfständig person. Att på samma sätt, hvad Danmark angår, välja fullmyndighetsåldern — 25 år — torde icke under några omständigheter kunna vara tal om, då detta i afseende å här behandlade förhållanden otvifvelaktigt skulle blifva för sent. Icke heller synes det kunna blifva fråga om att ställa den afgörande tidpunkten i förhållande till åldern för den personliga myndigheten, som inträder vid fyllda 18 år. En 18 år gammal person har i allmänhet icke vunnit tillräcklig utveckling och mogen-

het, och han har i regeln ännu icke nödig yttre anledning att träffa sitt val eller öfver hufvud att fästa sin uppmärksamhet på, att valet är honom förelagdt. Annorlunda ställer sig deremot saken några år senare, när t. ex. frågan om aftjenande af hans värnpligt blifver aktuel, och han hunnit den ålder, då hans utbildning afslutats eller närmar sig sin afslutning och då han står framför uppgiften att inträda i en själfständig lefnadsställning, hvarvid det städse visar sig vara af betydelse, att hans medborgarerättsliga ställning är bragt på det klara. Öfvervägande skäl torde derföre äfven för Danmarks del tala för fasthållande vid samma ålderstermin som Sverige och Norge, hvarigenom tillika ernås, att äfven i denna icke oväsentliga punkt reglerna i alla tre rikena blifva fullt öfverensstämmande.

Jemte den i paragrafen omnämnda förklaring, hvilken enligt ordalagen icke kan afgifvas innan den angifna tidpunkten inträddt, fordras bevis derom, att vederbörande — i följd af födsel eller på hvilken som helst annan grund — har medborgarerätt i ett annat land. Sådant bevis torde i allmänhet lätt kunna anskaffas genom bemedling af vederbörande beskickning eller konsul. Ordalagen leda strängt taget till, att beviset skall vara förebragt före fristens utlöpande, men vid bestämmelsens praktiska tillämpning torde man komma att anse det tillräckligt, att bevis äro i rätt tid ingifna och icke fästa afseende vid, om så lång tid åtgår för deras undersökning och eventuella supple- rande, att fristen emellertid utlöper.

Att de i paragrafens första stycke afsedda personer förblifva utlänningar intill uppnådd ålder af 22 år och således först då förvärfva svensk medborgarerätt, är klart såväl enligt stadgandets ordalag som dess grund.

Af ordalagen liksom af sammanhanget torde äfven framgå, att den, som är född af en utlänning, hvilken bevarat sin utländska medborgarerätt, icke genom afgifvande af den i paragrafen omnämnda förklaring, utan derigenom, att han lemnat riket före 22 års ålder, bibehåller sin rätt oförkränkt att i enlighet med hufvudbestämmelsen i paragrafen reservera sin utländska medborgarerätt.

Efter hvad förut blifvit nämnt, är 2 § icke tillämplig i fråga om gifta qvinnor, och i öfverensstämmelse med vanligt språkbruk kunna icke heller enkor, fränskilda eller efter norsk och dansk rätt fränseparerade hustrur omfattas af dess uttryck. Deremot kunna paragrafens bestämmelser göras gällande icke blott af den, som aldrig haft svensk medborgarerätt, utan också af den, som på grund af födsel är svensk medborgare, men sedermera till följd af förändring i föräldrarnes medborgarerättsliga ställning upphört att vara det, eller som öfverhufvud förut haft svensk medborgarerätt, men förlorat densamma. Att vederbörande skulle i utlandet vinna själfständig naturalisation, kan icke gerna

tänkas, utan under förutsättning, att han bosatt sig der och sålunda förlorat betingelserna för tillämpligheten af 2 §.

Ordet "hustru" i paragrafens sista stycke omfattar naturligtvis icke fränskilda hustrur men väl hustrur, i hvilkas äktenskap skilnad till säng och säte eger rum. Samma betydelse har ordet i förslagets efterföljande §§.

3 §.

Utländsk qvinna, som gifter sig med svensk medborgare, förvärfvar genom äktenskapet svensk medborgarerätt.	Den fremmede Kvinde, der gifter sig med norsk Statsborger, erhverver ved Ægteskabet norsk Statsborgerret.	Den fremmede Kvinde, som gifter sig med en dansk Statsborger, erhverver ved Ægteskabet dansk Statsborgerret.
--	---	--

Angående denna paragraf är det väsentliga redan anfördt i motivernas allmänna del. Här skall endast tilläggas — med anledning af de i svensk rätt förekommande bestämmelser angående så kallade ofullbordade äktenskap — att det icke är förslagets mening att låta dylika förbindelser utöfva inflytande på kvinnans ställning i medborgarerättsligt afseende. Dertill lära ej heller förefinnas giltiga skäl. I ett ofullbordadt äktenskap råder i regel intet samlif mellan kvinnan och mannen, hon står ej under mannens målsmanskap och följer ej heller, åtminstone ej i alla fall, mannens stånd. — Med det i lagtexten använda uttrycket "gifter sig", hvilket icke läser kunna hänföras till andra än fullbordade äktenskap, har man ansett sig vinna nödig begränsning uti ifrågavarande afseende.

Någon motsvarighet till "ofullbordade äktenskap" finnes icke i norsk eller dansk rätt.

4 §.

Svensk medborgarerätt förvärfvas vidare genom naturalisation i den ordning och under de vilkor, som finnas bestämda genom särskild lag.	Norsk Statsborgerret kan ogsaa erhverves ved Bevilgning overensstemmende med § 3 i Lov om norsk Statsborgerret m. m. af 21. April 1888.	Dansk Statsborgerret kan ogsaa erhverves ved Naturalisation i Henhold til de derom gjældende Bestemmelser.
	Saafremt nogen, der efter Grundlovens § 92 litr. a, b eller d har norsk Indfødsret, enten tager fast Bolig i Riget	

eller modtager Ansættelse som Embeds- eller Bestillingsmand i den norske Stats eller i Norges og Sveriges fælles offentlige Tjeneste, bliver han norsk Statsborger alene ved for Stedets Overøvrighed eller, hvis Vedkommende er bosat i Udlandet, for det norske Justitsdepartement at anmelde sit Ønske derom samt sige sig løs fra det statsborgerlige Forhold, hvori han maatte staa til fremmed Stat. Dette gjælder dog ikke Kvinde, der vel har norsk Infødsret, men er gift med fremmed Stats Borger.

Naturalisation af utländsk man medför, om dervid ej annorlunda bestämts, svensk medborgararätt äfven för hans hustru och omyndiga äkta barn.

Den ifølge nærværende § af Manden erhvervede Statsborgerret tilkommer ogsaa hans Hustru og ufuldmyndige ægte Børn, saafremt de ikke ved Meddelelse af Statsborgerbevilgning eller ved den i anden Passus omhandlede Anmeldelse udtrykkeligen maatte være undtagne.

Naturalisation af en Mand omfatter hans Hustru og umyndige ægte Børn, saafremt ikke andet i det enkelte Tilfælde fastsættes.

I fråga om villkoren för naturalisation och reglerna för dess meddelande hänvisar förslaget till de på hvarje tid gällande bestämmelser. Innehållet af sista stycket i 4 § förutsätter, att, innan naturalisationen meddelas, nödig utredning föreligger angående vederbörandes familjeförhållanden, såsom om han är gift, om hans hustru eller omtynda barn följt honom in i riket, med flera sådana omständigheter, som kunna sätta naturalisationsmyndigheten i tillfälle att bedöma, huruvida skäl förefinnes att vid naturalisationen göra särskildt förbehåll i fråga om dessa familjemedlemmar eller någon af dem. Angående avvägbringandet af dylik utredning har man ansett administrationen komma att meddela erforderliga bestämmelser. Hvad särskildt angår Sverige, synes nämnda utredning, med hänsyn till der rådande ordning för naturalisationsfrågors behandling, lämp-

ligen kunna verkställas genom försorg af den myndighet, som har att afgifva utlåtande öfver naturalisationsansökningen.

Enligt paragrafens innehåll skall en naturaliserad faders äkta barn följa honom, om icke annorlunda särskildt bestämmes, och detsamma gäller enligt 9 § om en naturaliserad qvinnas oäkta barn. Blifver en enka naturaliserad, följa hennes oäkta barn henne, medan hennes äkta barn behålla fadrens medborgarerätt. Förvärfvar en hustru svensk medborgarerätt derigenom, att hennes man naturaliseras, blifva hennes före naturalisationen födda oäkta barn icke derigenom svenske medborgare.

Då myndighetsåldern, såsom förut är nämnt, icke är densamma i de tre nordiska rikena, i det efter dansk rätt den personliga myndigheten, hvarå den danska texten syftar, inträder vid uppnådd ålder af 18 år, under det att myndighetsåldern i Sverige liksom fullmyndighetsåldern i Norge är 21 år, samt myndighetsterminen icke heller är lika i alla andra länder, uppstår, med hänsyn till det i 4 § äfvensom i 7 och 8 §§ använda uttrycket "omyndiga (ufuldmyndige) barn", den fråga, efter hvilken stats lagar en persons myndighet skall bedömas. Det bör icke vara lagarne i det land, der naturalisationen sker, ty deraf kunde exempelvis följa, att en nittonårig i Danmark bosatt dansk medborgare erhöle svensk medborgarerätt, då hans fader naturaliserades i Sverige. Det vore visserligen att vänta, att i ett sådant fall vid naturalisationen gjordes undantag för sonens räkning, men en utländsk stat bör dock aldrig ega bestämma öfver en i sitt hemland bosatt myndig medborgares ställning (jfr 5 § i förslaget) utan minsta hänsyn till hans vilja. Sådant är emellertid icke heller att befara, ty det hvarken är eller har varit någonstädes ifrågasatt att låta naturalisationslandets lagar vara de bestämmande härutinnan, utan meningsskiljaktighet råder allenast derom, huruvida en persons myndighet skall bedömas efter lagarne i det land, der han har medborgarerätt, eller i det land der han har sitt domicil. Förslaget har ansett det icke vara af nöden att meddela någon afgörande bestämmelse i detta hänseende, och följden häraf lärer, enligt de för närvarande herskande åsigter i fråga om reglerna för myndighetens bedömande i internationela förhållanden, antagligen blifva den, att i Sverige myndigheten kommer att bedömas efter lagarne i det land, der vederbörande har medborgarerätt, men i Norge och Danmark efter lagarne å den ort, der han vistas. Häraf uppstår visserligen någon olikhet, men praktiska svårigheter föranledas derigenom icke, och de anomalier, som stundom kunna framträda, torde kunna afvärjas genom begränsning af naturalisationens omfattning i hvarje särskildt fall.

Den norska lagtextens särskilda bestämmelse i paragrafens andra stycke är föranledd af vissa i Norge gällande stadganden angående infödsrätten.

5 §.

Svensk medborgarerätt för- loras af den, som blifver med- borgare i annat land.	Norsk Statsborgerret tabes af den, som bliver Statsborger i et andet Land.	Dansk Statsborgerret tabes af den, som bliver Statsborger i et andet Land.
Önskar någon, för vinnande af utländsk medborgarerätt, att frikallas från sina medborger- liga förpligtelser till Sverige, göra derom ansökning hos Konungen. Bifalles ansöknin- gen, varde dervid såsom vilkor stadgadt, att sökanden inom viss utsatt tid skall hafva för- värfvat medborgarerätt i annat land.	Den, som ønsker at blive fremmed Statsborger, kan af Kongen eller den, han dertil bemyndiger, løses fra sit stats- borgerlige Forhold til Norge. Løsningen sker paa Betingelse af, at Ansøgeren inden en vis Frist skal være bleven Stats- borger i et andet Land.	Den, som ønsker at blive fremmed Statsborger, kan ved Kongelig Resolution løses fra sit statsborgerlige Forhold til Danmark. Løsningen sker paa Betingelse af, at Ansøgeren inden en vis Frist skal være bleven Statsborger i et andet Land.

Om bestämmelsen i första stycket af denna § är förut taladt.

Bestämmelsen i andra stycket afses företrädesvis att underlätta öfvergången till ett annat statssamhälle genom att, i öfverensstämmelse med hvad redan är fallet enligt nu gällande rätt, lemna vederbörande tillfälle att vinna frikallelse från sina äldre medborgarerättsliga förpligtelser äfvensom att erhålla ett autentiskt bevis derom, hvilket ofta fordras för att han skall kunna blifva medborgare i en utländsk stat. Man har ansett onödigt att uttala, att lösningsresolution blott må meddelas personer, som lemnat riket, eller, der så ej är fallet, endast under vilkor, att vederbörande verkligen lemnar detsamma, enär regeringen säkerligen icke lär utom i rena undantagsfall meddela lösningsresolution till någon, som blifver kvar i landet. Deremot är det föreskrifvet, att lösningen skall beviljas under vilkor, att vederbörande inom viss utsatt tid blifvit medborgare annorstädes, hvaraf följer, att lösningen först träder i kraft, då nämnda vilkor blifvit fullgjordt.

Om en person, som har svensk medborgarerätt, tillika är utländsk medborgare på grund af födsel, är det vilkor, hvarå 5 § syftar, redan på förhand uppfyllt, och det kan därför ej vara tvifvel underkastadt, att lösningsresolution kan meddelas äfven i sådant fall.

6 §.

Svensk qvinna, hvilken gifter sig med den, som ej är svensk medborgare, förlorar äktenskapet svensk medborgarerätt.	Norsk Statsborgerret tabes endvidere af den Kvinde, som gifter sig med en Mand, der ikke er norsk Statsborger.	Dansk Statsborgerret tabes endvidere af den Kvinde, som gifter sig med en Mand, der ikke er dansk Statsborger.
---	--	--

Då den qvinna, som ingår äktenskap med en utlänning, derigenom i allmänhet förvärfvar medborgarerätt i mannens hemland, innefattas regeln i 6 § till det väsentliga redan i bestämmelsen i 5 §, men 6 § grundar sig dock på en något olika princip än 5 §, hvilken normalt förutsätter, att vederbörande har lemnat Sverige. Den går dessutom längre än 5 §. Enligt 6 § förlorar nemligen qvinnan svensk medborgarerätt, äfven om hon icke genom äktenskapet erhåller medborgarerätt i mannens hemland — hvilket likväl ytterst sällan är henne förvägradt — och tillika i det fall, att mannen icke har medborgarerätt någonstädes, något som lättare kan inträffa, t. ex. i följd af 21 § i tyska lagen eller då en svensk qvinna gifter sig med en man, hvars svenska medborgarerätt upphört enligt förslagets 7 §. Detta resultat öfverensstämmer fullständigt med tyska lagens § 13 n:o 5, hvaremot enligt nu gällande norska lags 6 § a och franska C. C. art. 19 (L. 1889) qvinnan förlorar sin medborgarerätt, endast såvida hon genom giftermålet förvärfvar en ny. Att förslaget icke här följt norska och franska lagarne, fastän detta skulle stått i öfverensstämmelse med principen i förslagets 5 §, har sin grund deri, att man icke velat bryta med den i förslaget likaledes använda och i detta fall mera viktiga synpunkten, att hustrun genom äktenskapets ingående träder in i samma medborgarerättsliga ställning som mannen. Man skulle nemligen eljest framkalla fall, då vid uppkommen fråga om utvisning, exempelvis på grund af behof af fattigunderstöd, en enka och hennes omyndiga barn måste eller kunde blifva skilda från hvarandra; ty om man än kunde låta hustrun under nu förutsatta omständigheter behålla sin svenska medborgarerätt, måste hennes i äktenskapet med mannen födda barn likväl följa dennes medborgarerättsliga ställning. Hvad särskildt angår ett sådant fall, att en svensk qvinna gifter sig med en landsman, som förlorat sin medborgarerätt på grund af förslagets 7 §, är det att märka, att det jemlikt grunderna för 8 § torde vara satt utom tvifvel, att hon behåller eller återvinner svensk medborgarerätt, om hon blifver kvar i riket eller ock, vare sig under äktenskapet eller efter dess upplösning, åter bosätter sig der, änskönt hon icke direkt går in under ordalagen i sistnämnda §.

Qvinnans förlust af svensk medborgarerätt är utan verkan för hennes före äkten- skapet födda äkta eller oäkta barn (se amn. vid 9 §), såvida ej dessa enligt den ut- ländska statens lagar i följd af modrens giftermål förvärfva medborgarerätt derstädes (se 5 § första stycket).

Att bestämmelsen i 6 § icke afser de enligt svensk rätt under benämning "ofull- bordade äktenskap" förekommande förbindelser, framgår af det vid 3 § anförda.

7 §.

<p>Har svensk man eller svensk ogift qvinna, efter uppnådd ålder af tjuguet år, eller enka, efter äktenskapets upplösning, i tio år oafbrutet haft sitt hemvist utom riket, förloras jemväl medborgarerätten, der ej vistandet utomlands föran- ledts af offentligt uppdrag för de Förenade Rikena eller Sve- rige, eller ock förbehåll göres om medborgarerättens bibehåll- lande genom en inom nämnda tids utgång hos svensk be- skickning eller svenskt konsu- lat, eller, om vederbörande är bosatt i Norge, hos svenska Justitiedepartementet, i enlig- het med derom särskildt med- delade bestämmelser, afgifven skriftlig förklaring. En sådan förklaring skall, för att fort- farande ega giltighet, förnyas inom hvar tionde års slut; den kan icke med laga verkan afgifvas af annan än den, som sjelf utflyttat ur riket, och hans efterkommande i första led samt enka efter sådan per- son, som nu är nämnd.</p>	<p>Har norsk Mand eller ugift Kvinde efter sit fyldte Aar, eller Enke efter Ægte- skabets Opløsning i et uaf- brudt Tidsrum af 10 Aar efter nærværende Lovs Ikrafttræden havt sit Hjemsted i Udlandet, tabes Statsborgerretten, med- mindre Fraværelsen skyldes et offentligt Hverv for de forene- de Riger eller for Norge, eller Statsborgerretten forbeholdes ved en inden nævnte Udløb for vedkommende nor- ske Gesandtskab eller Konsul eller, forsaavidt angaar Perso- ner, bosatte i Sverige, for det norske Justitsdepartement, overensstemmende med derom fastsatte Bestemmelser afgiven skriftlig Erklæring. Saadan Erklæring maa for vedvarende at have Gyldighed gjentages inden hvert tiende Aars Ud- løb, regnet fra sidste Erklæ- rings Afgivelse.</p> <p>Adgangen til at afgive den nævnte Erklæring tilkommer dog kun den, som selv er ud- flyttet, og hans Børn, samt Enker efter saadanne.</p>	<p>Har en dansk Mand eller ugift Kvinde efter sit fyldte 18de Aar eller en Enke efter Ægteskabets Opløsning i et uafbrudt Tidsrum af 10 Aar havt sit Hjemsted i Udlandet, taber den Paagjældende sin Statsborgerret, medmindre Fra- værelsen skyldes et offentligt Hverv for den danske Stat, eller Statsborgerretten forbe- holdes ved en inden nævnte Tidsrums Udløb for vedkom- mende danske Gesandtskab eller Konsulat i Overensstemmelse med derom fastsatte Bestem- melser afgiven skriftlig Erklæ- ring. Saadan Erklæring maa for vedvarende at have Gyldig- het gjentages inden hvert tien- de Aars Udløb, regnet fra sidste Erklærings Afgivelse.</p> <p>Adgangen til at afgive den nævnte Erklæring tilkommer dog kun den, som selv er ud- flyttet, og hans Børn, samt Enker efter saadanne.</p>
--	---	--

Förlust af medborgarerätt enligt denne § för svensk man medför förlust af sådan rätt äfven för hans hustru och omyn- dige äkta barn, såvida de ej blifva i riket qvar.	Tabet af norsk Statsborger- ret efter denne § omfatter ogsaa vedkommende Mands Hustru og ufuldmyndige ægte Børn, forsaavidt de ikke forblive her i Riget.	Tabet af dansk Statsborger- ret efter denne § omfatter ogsaa vedkommende Mands Hustru og umyndige ægte Børn, forsaavidt de ikke forblive her i Riget.
Konungen eger genom öfver- enskommelse med främmande stat inskränka eller upphäfvatillämpligheten, såvidt förhål- landet till sådan stat angår, af de ofvan i denne § med- delade bestämmelser.	De i nærværende § inde- holdte Bestemmelser kunne ved Overenskomst med en fremmed Magt oplæves eller indskræn- kes ligeoverfor samme.	De i nærværende § inde- holdte Bestemmelser kunne ved Overenskomst med en fremmed Magt oplæves eller indskræn- kes ligeoverfor samme.

Här fordras, att vederbörande icke under loppet af de tio åren haft *hemvist* i Sverige, hvaremot det är likgiltigt, om hans hemvist under tiden varit förlagdt till ett eller flera främmande länder, liksom å andra sidan den omständigheten, att vederbörande allenast uppehållit sig i utlandet, om än så länge, icke har någon betydelse, såframt han ej tillika haft verkligt hemvist der. Huruvida svenska fartyg böra hänföras till svenskt territorium, eller svenske sjömän, som fara med utländska fartyg, anses derigenom hafva tagit hemvist i utlandet, finnes ingen anledning att särskildt afgöra med hänsyn till förevarande lag. — Uttrycket "offentligt uppdrag" syftar i första hand på diplomatiska beskickningar, men kan dock äfven omfatta andra särskilda fall.

Paragrafen afser för öfrigt icke blott det fall, att en svensk medborgare utvandrar, utan är äfven tillämplig, då någon, som på grund af födsel eller ingånget äktenskap är svensk medborgare, aldrig varit i riket.

Bestämmelsen i paragrafens första stycke gäller, såsom orden visa, icke för hustru eller en mans omynliga äkta barn och icke heller för en qvinnas omynliga oäkta barn (jfr 9 §). För dessa personer löper ej någon sjelfständig frist, men vederbörande hufvudpersons ställning blifver enligt andra stycket i paragrafen (svenska texten) afgörande för dem, dock med det undantag, att de behålla sin svenska medborgarerätt, så länge de förblifva i Sverige. Så länge hufvudpersonen har svensk medborgarerätt, är det alltså likgiltigt, hvar bipersonerna hafva sitt hemvist, men om hufvudpersonen förlorar sin medborgarerätt till följd deraf, att fristen utlöper, kommer det an på, om bipersonerna vid nämnda tidpunkt befinna sig i riket eller ej. Befinna de sig icke i riket, förlora de medborgarerätten, vare sig de vistas hos hufvudpersonen eller ej, men i motsatt fall behålla de densamma, sålänge de blifva qvar här. Uttrycket "blifva qvar" syftar icke

blott å det faktiska vinstandet här i riket, oafsedt hvar vederbörande må anses hafva sitt rätta hemvist, utan omfattar också det fall, att de hafva sitt hemvist här, om de än för tillfället uppehålla sig i utlandet.

Såsom förut är omnämndt, har förslaget i likhet med nu gällande norsk och tysk rätt beredt möjlighet för bortovarende att genom förklaring, afgifven hos offentlig myndighet, göra förbehåll om bibehållandet af svensk medborgarerätt. Förklaringen skall afgifvas inom utgången af tio år, räknadt från den tid vederbörande tog hemvist i utlandet (se härom närmare sid. 26—28), och bevarar medborgarerätten i tio år efter det densamma afgafs. Detta öfverensstämmer med tyska lagens 21 §; dock blifver fristen enligt denna, sammanställd med konsularinstruktionen af den 6 juni 1871, i verkligheten något längre. Enligt § 6 b. i nu gällande norska lag medför der omnämnda förklaring visserligen verkan för tio år, men den skall afgifvas inom ett år efter utflyttningen. Till en så sträng bestämmelse har förslaget icke funnit anledning, så mycket mindre som det väl i allmänhet kan antagas, att betydelsen af förklaringen såsom bevis om vederbörandes fasthållande vid sitt fädernesland vinner i styrka, då densamma afgifves, efter det han under längre tids vistelse i den utländska staten varit i tillfälle inhemta grundlig kännedom om der rådande förhållanden. Erforderliga närmare föreskrifter angående förklaringsens innehåll och form m. m. har lagtexten öfverlemnadt åt administrationen att meddela.

Nämnda förklaring kan, efter hvad sammanhanget visar, icke afgifvas af annan än den, som vid tiden, då förklaringen eger rum, har svensk medborgarerätt; således exempelvis icke af den, som enligt förslagets 5 § förlorat nämnda rätt genom att blifva utländsk medborgare; och lika litet kan ett barn, som förlorat medborgarerätten derigenom att fadren, innan det uppnått myndig ålder, låtit förklaringsfristen förflyta obegagnad, afgifva förklaringen, sedan det blifvit myndigt. Förslaget har vidare, såsom förut är nämndt, begränsat rättigheten att afgifva förklaringen, i det sådana rätt blott tillerkänts den, som sjelf utflyttat, och hans barn samt enka efter någon af dessa personer. Sistnämnda bestämmelse omfattar hvar och en, som flyttat ur riket, vare sig myndig eller omyndig, och, i sista fallet, vare sig han utflyttat ensam eller tillsammans med sina föräldrar. Häraf blifver exempelvis följden, att om en svensk man A med sin omyndige son B flyttar ut och tager hemvist i utlandet, kunna icke blott desse personer, utan äfven i sin tid B:s i utlandet födde son C under de i paragrafen angifna betingelser afgifva förklaringen, hvaremot C:s son D — hvilken således tillhör den andra i utlandet födda generationen — visserligen förblifver svensk medborgare, intill tio år förflutit efter det han uppnått myndig ålder, men från denna tidpunkt ovilkorligen upphör att vara det, utan att kunna genom förklaring bevara sin svenska medborgarerätt,

den han likväl enligt förslagets 8 § återvinner genom att vända tillbaka till Sverige. Uttrycket "den som utflyttat" leder tanken närmast på personer, som eu gång befunnit sig här i riket: men härvid må emellertid erinras, att fall kunna inträffa, der detta icke är nödvändigt. Ett barn, som är födt i utlandet af föräldrar, hvilka tillfälligtvis uppehållit sig der, men eljest hafva sitt hemvist i Sverige, måste, om det sedermera allt från sin födelse förblifver i utlandet, betraktas såsom en utflyttad person. Hvad enkor angår, så kan förklaringen afgifvas af dem, om de sjelfva utflyttat, t. ex. om en enka, sedan mannen afdödat i Sverige, sätter sig ned i utlandet. Derjemte visa orden "enka efter sådan person, som nu är nämnd", att äfven om en enka ej sjelf är att anse såsom utflyttad medborgare, men t. ex. äktat en utflyttad svensk man i utlandet och der förblifvit, eger hon afgifva förklaringen, såvida hennes man ännu vid sin död var svensk medborgare. Om frånskild hustru har man ansett onödigt att särskildt tala, men de i fråga om enkor meddelade bestämmelser äro äfven tillämpliga å henne.

Norska texten har särskildt uttalat, att tio-årsfristen först löper från lagens trädande i kraft, hvilket skett för att ordna förhållandet till nu gällande norsk rätt. Hvad svenska och danska texten angår, gör icke något sådant hänsyn sig gällande, och man har ansett ett dylikt uttalande öfverflödigt, då samma resultat, eller att fristen beräknas löpa först från lagens ikraftträdande, erhålles genom användande af allmänna lagtolkningsregler.

8 §.

<p>Den, som i följd af bestämmelserna i 7 § förlorat svensk medborgarerätt och icke blifvit medborgare i annat land, återvinner medborgarerätten, då han tager hemvist i riket, eller ock Konungen medgifver, att medborgarerätten derförutan återvinnas må.</p>	<p>Den, som ved Ophold i Udlandet har tabt norsk Statsborgerret og ikke er bleven Statsborger i et andet Land, gjenerhverver sin Statsborgerret ved at tage fast Bolig her i Riget eller selv uden dette ved særskilt Tilladelse af Kongen eller den, han dertil be-</p>	<p>Den, som ifølge Bestemmelserne i § 7 har tabt dansk Statsborgerret, men ikke er bleven Statsborger i et andet Land, gjenerhverver sin Statsborgerret ved at tage Hjemsted her i Riget eller selv uden dette ved særskilt Tilladelse af Kongen.</p>
--	--	---

<p>Återvinnas på grund af föregående punkt svensk medborgarerätt af mannen, tillkommer sådan rätt också hans hustru och omyndiga äkta barn, äfven om de behålla sitt hemvist i utlandet qvar.</p>	<p>Gjenerhverves Statsborgerretten paa denne Maade af Manden, tilkommer den ogsaa hans Hustru og ufuldmyndige ægte Børn, selv om de beholde Hjemsted i Udlandet.</p>	<p>Gjenerhverves Statsborgerretten paa denne Maade af Manden, tilkommer den ogsaa hans Hustru og umyndige ægte Børn, selv om de beholde Hjemsted i Udlandet.</p>
---	--	--

Af ordalagen är det klart, att bestämmelsen i 8 §, första stycket, blott omfattar sådana personer, som förut varit svenske medborgare och förlorat medborgarerätten på grund af 7 §, och att densamma följaktligen icke är tillämplig exempelvis på hustru eller enka, som först ingått sitt äktenskap, efter det mannen till följd af tio-årsfristens utgång förlorat svensk medborgarerätt (jmför dock anmärkningarne vid 6 §), liksom icke heller i fråga om sådan mans barn, såvida de äro födda efter nämnda tidpunkt. Å andra sidan omfattar 8 §, första stycket, alla personer, som haft svensk medborgarerätt och förlorat densamma på grund af 7 §, vare sig förlusten drabbat dem såsom hufvudpersoner eller i egenskap af bipersoner. En qvinna, som gift sig med en svensk man före fristens utgång, eller ett barn af honom, som är födt dessförinnan, kan alltså genom att vända tillbaka till Sverige återvinna medborgarerätten, och det jemväl i händelse de till följd af begränsningen i 7 § äro uteslutna från rättigheten att afgifva der omförmälda förklaring. Således kunna utflyttad persons barnbarn återvinna svensk medborgarerätt enligt 8 §.

I likhet med andra bestämmelser i förslaget stadgar 8 § vidare, att, då en man återvinner svensk medborgarerätt genom att vända tillbaka till Sverige eller på grund af särskildt tillstånd af Konungen, jemväl sådan mans hustru och omyndiga äkta barn återvinna eller förvärfva af nyo enahanda rätt, och detta äfven i det fall, att de fortfarande att hafva sitt hemvist i utlandet.

Norska texten har i första stycket af förevarande § liksom i andra stycket af 4 § uttrycket "fast Bolig" i stället för "Hjemsted". Grunden härtill är den, att den nu gällande norska Lov om Statsborgerret i några liknande sammanställningar använder detta uttryck, hvilket äfven i nämnda lags 17 § erhållit sin legala bestämning. Då norska texten vidare i stället för den i svenska och danska texten förekommande hänvisning till 7 § använder ett annat uttryck, har äfven detta skett af hänsyn till nu gällande norsk rätt.

9 §.

Oäkta barn, hvars moder är svensk medborgare, förvärfvar genom födelsen svensk medborgarerätt. Det följer i fråga om medborgarerätten jemväl i öfriga fall, der bestämmelserna i denna lag	Uægte Barn, hvis Moder er norsk Statsborger, erhverver ved Fødselen norsk Statsborgerret.	Uægte Barn, hvis Moder er dansk Statsborger, erhverver ved Fødselen dansk Statsborgerret.
modren i denne Lov	I de Tilfælde, hvor ifølge Bestemmelserne i denne Lov	I de Tilfælde, hvor ifølge Bestemmelserne i nærværende Lov
ægte Barn følger Faderen.	ægte Barn følger Faderen.	ægte Barn følger Faderen,

äкта barn följer fadren. Än- dras modrens ställning i af- seende å medborgarerätten ge- nom äktenskap eller såsom följd af sådant, sker derigenom ej ändring i den medborgarerätt. som dessförinnan tillkom hen- nes oäkta barn.	Än- borgerlige Stilling sig efter Moderens. Den engang erhvervede Statsborgerret beholder Bar- net, uanseet om Moderen ved eller som Følge af Ægteskab forandrer sin statsborgerlige Stilling.	retter det uægte Barns stats- retter det uægte Barns stats- retter det uægte Barns stats- borgerlige Stilling sig efter Moderens. Den een Gang erhvervede Statsborgerret beholder det uægte Barn, uanseet om Mo- deren ved eller som Følge af Ægteskab forandrer sin stats- borgerlige Stilling.
---	--	--

Man har ansett öfverflödigt att särskildt omnämna det fall, att makar hafva barn tillsamman före äktenskapet. Då dessa barn genom äktenskapet blifva äkta, kan det enligt förslaget grunder icke vara tvifvel underkastadt, att sådana barn, hvilka förut såsom oäkta följt modrens ställning, nu såsom äkta förvärfva samma medborgare- rätt, som fadren eger. Konsekvant bör nämnda förhållande inträda, äfven om barnen redan äro myndiga, då äktenskapet ingås, och detta, som för öfrigt icke är utan be- tänklighet men dock ej har synnerlig praktisk betydelse, öfverensstämmer, såvidt man kan finna, med tysk rätt, liksom det i motiverna till nu gällande norska lag antages såsom naturligt (jmför deremot fransk rätt C. C. art. 8 L. 1889).

Hvad angår legitimation af oäkta barn på andra sätt än genom efterföljande äktenskap mellan föräldrarna — något, som för öfrigt, bortsedt från ett enstaka be- tydelseöst fall (G. B. 5: 1), icke är känt i svensk rätt — kunde det i och för sig synas riktigast att tillägga hvarje legitimation af oäkta barn samma verkan, såsom äfven finnes föreskrifvet i tyska lagens 4 § och öfverensstämmer med franska rättens grunder: men hvad angår legitimation genom lysning å tinget af barn, som är födt i lönskaläge (norsk och dansk rätt), vore sådant likväl betänkligt redan af det skäl, att lysningen kan ske utan samtycke af barnets moder; och likaledes finnes knappast skäl att låta legitimation, meddelad af regeringen, utöfva någon verkan i förevarande hän- seende, så länge reglerna för dylik legitimation icke äro närmare bestämda genom lag. Af sistnämnda skäl bör ej heller adoption — som icke förekommer i Sverige — för- anleda ändring i en persons medborgarerättsliga ställning (jmför härom en uttrycklig bestämmelse i tyska lagens 2 §).

Sista punkten i förslaget 9 § afser att förekomma, att ett barns medborgare- rättsliga ställning ändras genom modrens äktenskap med en annan än barnets fader, och barnet behåller alltså sin medborgarerätt oförändrad såväl i det fall, att modren genom äktenskapets ingående ombyter medborgarerätt, som i det fall, att hon senare under äktenskapet följer förändringar i mannens medborgarerättsliga ställning.

10 §.

<p>Barn, som anträffas här i riket, utan att kunskap om dess ställning i afseende å medborgererätten vinnes, anses, intill dess annat utrönes, som svensk medborgare.</p>	<p>Barn, som findes her i Riget, uden at dets statsborgerlige Stilling kjendes, ansees, indtil andet oplyses, som norsk Statsborger.</p>	<p>Børn, som findes her i Riget, uden at deres statsborgerlige Stilling kjendes, anses, indtil andet oplyses, som danske Statsborgere.</p>
---	--	--

Den i förevarande § antagna regel öfverensstämmer med sakens natur och hvad öfverallt är gällande. Som ordalagen visa, innebär densamma dock blott ett antagande, som bortfaller, då sanna förhållandet upplyses. Visserligen talar åtskilligt för att fränkänna sanna förhållandet verkan, då upplysning derom först vinnes, efter det barnet blifvit myndigt (se norska lagen 1 § och franska C. C. art. 8 L. 1889); men förslaget har dock icke ansett det för riktigt, att gifva en sådan i allt fall något godtycklig regel. Om härstanningen först upplyses sedan barnet fyllt 22 år, har det i de flesta fall förvärfvat svensk medborgarerätt enligt 2 §, ty der förekommande bestämmelse är icke betingad af, att vederbörande känt eller bort känna sin utländska medborgarerätt. Upplyses det, att barnet icke är födt i Sverige, eller har det icke blifvit kvar här i landet, så att 2 § icke är tillämplig, kan det visserligen inträffa, att en person vid framskriden ålder plötsligen finner sig vara medborgare i ett annat land, men dylika sällsynta fall torde knappast böra föranleda någon betänklighet.

Öfvergående stadgande.

<p>Denna lag träder i kraft den 1 januari 18 . . . kommande den . . . . . de i 2 § meddelade bestämmelser att tillämpas jemväl i fråga om utlänning, som är född före nämnda tid, såvida han då ännu ej uppnått ett års ålder.</p>	<p>Denne Lov træder i Kraft den . . . . . Lovens § 2 faar Anvendelse ogsaa paa Personer, som ere fødte forinden Lovens Ikrafttræden, men da endnu ikke have fyldt sit 21de Aar.</p>	<p>Denne Lov træder i Kraft den . . . . . Lovens § 2 faar Anvendelse ogsaa paa Personer, som ere fødte forinden Lovens Ikrafttræden, men da endnu ikke have fyldt det 21de Aar. De Kvinder, som ved Lovens Ikrafttræden leve i Ægteskab med danske Statsborgere have dansk Statsborgerret.</p>
--	---	--

Under det man för öfrigt ansett särskilda öfvergångsbestämmelser icke vara af nöden, enär allmänna lagtolkningsregler derförutan torde komma att lemna säkra resultat, har en sådan måst meddelas med hänseende till 2 §, första stycket. Det kan visserligen icke sättas i fråga att låta bestämmelsen i nämnda lagrum vinna tillämplighet på personer, för hvilka det icke är möjligt att afgifva der omnämnda förklaring, således icke på sådana, som vid lagens trädande i kraft redan uppmått 22 års ålder, liksom det äfven skulle vara obilligt att låta densamma gälla mot dem, som vid nämnda tid redan fyllt 21 år och således icke komma i åtnjutande af hela den frist för förklaringens afgifvande, som eljest är medgifven. Deremot har man ansett det icke vara förenadt med någon betänklighet att låta den nya lagbestämmelsen ega tillämplighet på sådana personer, hvilka vid lagens trädande i kraft äro under 21 år, då genom samma bestämmelse icke beröfvas dem någon rätt, som de förut ega.

Den i danska texten förekommande särskilda öfvergångsbestämmelse är föranledd deraf, att förslagets regel, att gift qvinna delar mannens medborgarerättsliga ställning, är så naturlig och så allmänt antagen, att det ansetts önskligt, att densamma omedelbart vunno tillämpning i fråga om hustrur, som vid lagens trädande i kraft sammanleva med sina män.

Christiania den 25 Oktober 1890.

J. H. AHNFELDT.

J. H. DEUNTZER.

PAUL ISBERG.

BREDO MORGENSTIERNE.

Undertegnede, der har havt Anledning til at gjøre sig bekjendt med Kommissionens ovenstaaende Betænkning, tiltræder denne.

Madrid i November 1890.

ARILD HUITFELDT.